

Міністерство освіти і науки України

Модельна навчальна програма
«Українська література. 10–12 класи. Поглиблений рівень»
для закладів загальної середньої освіти

Авторський колектив: Хворостяний Ігор Григорович,
Агеєва Віра Павлівна, Семків Ростислав Андрійович

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(наказ МОН України від 03.07.2026 № 1033)*

Вступна частина

Модельна навчальна програма «Українська література. 10–12 класи. Поглиблений рівень» (далі – Програма) визначає орієнтовну послідовність досягнення очікуваних результатів навчання (мовно-літературна освітня галузь) учнівства 10–12 класів, пропонує зміст і види навчальної діяльності.

Програму реалізують у межах передбаченої кількості навчальних годин для вивчення обов'язкового освітнього компонента «Українська література. 10–12 класи. Поглиблений рівень» за обраним профілем навчання. Програма розрахована на три роки навчання (10, 11 і 12 клас) і є цілісним курсом із наскрізною структурою та послідовним ускладненням змісту й аналітичних завдань.

Програма реалізує обов'язкові результати навчання в межах мовно-літературної освітньої галузі, доповнюючи обов'язкові результати навчання модельних навчальних програм обов'язкових освітніх компонентів («Українська мова. 10–12 класи. Поглиблений рівень», «Зарубіжна література. 10–12 класи. Поглиблений рівень»).

Програму розроблено на основі Державного стандарту профільної середньої освіти (постанова Кабінету Міністрів України від 25.07.2024 № 851):

- вона ґрунтується на визначених стандартом ціннісних орієнтирах (пункт 4 Державного стандарту);
- охоплює формування наскрізних у всіх ключових компетентностях умінь (пункт 10 Державного стандарту);
- передбачає реалізацію вимог до обов'язкових результатів навчання в мовно-літературній освітній галузі (додаток № 2 до Державного стандарту);
- орієнтується на компетентнісний потенціал мовно-літературної галузі (додаток № 1 до Державного стандарту);
- ураховує наступність між циклами навчання на рівнях базової та профільної середньої освіти.

Основою для формулювання очікуваних результатів навчання в цій програмі є орієнтири для оцінювання результатів навчання учнів поглибленого рівня, визначені в Державному стандарті профільної середньої освіти. Ця програма може бути підставою для створення навчальних програм поглибленого рівня з відповідною корекцією змісту, обсягів навчального часу, способів формування компетентностей і рівнів складності навчального матеріалу.

Програма спрямована на реалізацію мети профільної середньої освіти – розвиток особистості здобувачів освіти шляхом утвердження у них української національної та громадянської ідентичності та формування компетентностей, необхідних для їх життєвої стійкості, самостійності, відповідальності, комунікації та взаємодії з іншими особами, соціалізації, активної громадянської позиції на основі поваги до прав людини, духовних цінностей українського народу, національної самобутності, оборонної свідомості, громадянської стійкості, патріотизму, поваги до державних символів, державної мови, суспільно-державних (національних) цінностей України, розуміння їх важливості для становлення держави; підприємливості, свідомого вибору

подальшого життєвого шляху, освіти протягом життя, трудової діяльності та самореалізації; дотримання принципів гендерної рівності; виховання у здобувачів освіти самоповаги і поваги до інших, відповідального ставлення до довкілля, що базується на науковому світогляді та принципах сталого розвитку.

Мета Програми узгоджена з метою мовно-літературної освітньої галузі Державного стандарту та спрямована на розвиток читацької компетентності, уміння інтерпретувати художні тексти української літератури, формування гуманістичного світогляду, національної ідентичності та емоційно-ціннісного досвіду учнівства, а також на розкриття потенціалу літератури як засобу духовного збагачення, міжкультурного діалогу, критичного мислення та творчої самореалізації.

Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання таких завдань:

- формування ціннісного ставлення до української мови як державної мови України й чинника національної самоідентифікації та консолідації; як форми культури, якою живе людина, як способу мислення та способу діяння;
- задоволення пізнавальних інтересів, потреб учнівства, розвиток навичок співпраці для досягнення особистісних і спільних цілей;
- забезпечення творчої самореалізації, академічної свободи учнівства та становлення його особистостей як компетентних мовців і читачів;
- зацікавлення художнім твором як явищем мистецтва слова, формою пізнання світу й себе в ньому;
- формування сталого інтересу до вивчення літературних явищ, читацької культури учнівства;
- розвиток естетичного смаку, креативного мислення;
- збагачення читацького досвіду через вивчення українського літературного канону в його хронологічній повноті та жанровому розмаїтті;
- оволодіння різноманітними читацькими стратегіями; розвиток умінь діалогічної взаємодії з текстом, навичок інтерпретації художнього твору;
- розвиток художнього мислення й образного мовлення, емоційного інтелекту, мовленнєвої культури, творчих здібностей;
- розвиток умінь працювати з різними видами інформації, зокрема й цифровими, здійснювати пошуково-дослідницьку діяльність (знаходити, сприймати, аналізувати, оцінювати);
- розвиток критичного мислення;
- виховання здатності ефективно використовувати здобуті знання й набуті вміння для розв'язання життєвих завдань;
- формування здатності створювати варіативні тексти для різних цілей і аудиторій із використанням відповідних засобів і методів.

Пріоритетами Програми є формування глибокого розуміння художнього тексту через інтерпретацію, аналіз та особистісне осмислення; розвиток критичного й аналітичного мислення; діалогічний і діяльнісний підхід до вивчення літератури, що враховує індивідуальний читацький досвід учнівства; осмислення літератури як засобу пізнання себе, суспільства та культури; а також формування ціннісних орієнтирів і національної ідентичності через читання ключових текстів українського літературного канону.

Засадничою для Програми є теза про те, що як будь-який текст, так і його контекст, передбачають множинність інтерпретацій; неможливо остаточно й повністю ні описати, ані з'ясувати те чи інше художнє явище, проте важливим є переконання, що цього потрібно наполегливо прагнути, навчаючись передусім читати з позицій літератури. Це означає здійснювати рух від тексту до інтерпретації, а не навпаки; переживати шок оцінок, напругу уяви, кризи розуміння й катарсис *по*-розуміння та співчуття від кожної справжньої зустрічі з минулим, забезпечуючи це минуле, із одного боку, певною дистанцією, щоб зробити відчутною його іншість, а з другого, – стимулювати діалог із цим минулим, тим ожививши й актуалізувавши його; спонукати одну епоху поставитися критично до іншої, аби не бути, щонайменше, заручниками методологічних кліше. У такому ракурсі осяжними стають і ті сенси, що роблять кожний конкретний твір важливим у культурному та національному вимірі, і ті естетичні аспекти, які роблять його прекрасним. Цьому, безперечно, має передувати індивідуальний досвід уважного прочитання художніх творів, належна орієнтація в теоретичних питаннях, володіння основами аналізу художнього тексту.

Зміст Програми структуровано за роками навчання та модулями всередині кожного року. Такий підхід зумовлений усвідомленням кількох концептуальних суперечностей, що виникають у процесі проектування шкільного курсу з літератури. По-перше, шкільна програма традиційно прагнула максимального охоплення – залучити якнайбільше авторів і творів. Такий підхід, реалізований послідовно, породжує «калейдоскопічний принцип»: учень / учениця запам'ятовує перелік прізвищ і назв, але не встигає по-справжньому «зустрітися» з жодним текстом. Програма свідомо обмежує кількість великих творів (романів, повістей, п'єс, поем) – не більше семи – десяти на навчальний рік; натомість кожен із них вивчають поглиблено, у широкому культурно-історичному контексті, з увагою до художньої форми та різних інтерпретацій; поезія та невеликі прозові тексти цим обмеженням не підпадають. По-друге, Програма свідомо орієнтована на формування літературного канону: якщо «нація – це люди, які читають одні й ті самі книжки» (О. Забужко), то вивчення Т. Шевченка, І. Франка, Лесі Українки є умовою існування спільного культурного горизонту, що набуває особливої ваги в умовах війни проти України. Водночас Програма не обмежується канонічним ядром: поруч із класичними текстами кожен навчальний рік передбачає вивчення сучасної літератури; прагне вона й до гендерного різноголосся, представляючи жіночу перспективу як невід'ємну частину повноцінного літературного канону. По-третє, замість суто хронологічного підходу – від Київської Русі в 9 класі до сучасності в 1й класі (як це було раніше) – Програма реалізує концентричний принцип: кожен навчальний рік охоплює весь діапазон від літератури XIX ст. до сучасності, проте щороку учнівство заглиблюється в нові, складніші тексти й опрацьовує ширший культурно-історичний контекст (див. Схему 1). Це забезпечує щорічний контакт з основними літературними епохами, наростання аналітичної складності від класу до класу та розуміння поступу літературного процесу – без відчуття, що сучасна література «відкладена на потім». Перший семестр 10 класу є вступним:

він охоплює огляд давньої та нової літератури й зосереджується на «Енеїді» І. Котляревського як тексті, що «відкриває» нову українську літературу. Починаючи з другого семестру 10 класу, кожен навчальний рік складається з модулів: 1) присвячений творам першої половини ХІХ ст. (із Т. Шевченком як смисловим центром); 2) текстам другої половини ХІХ ст.; 3) текстам кінця ХІХ – початку ХХ ст.; 4) текстам ХХ ст.; 5) текстам другої половини ХХ – початку ХХІ ст. Кожен із розділів містить очікувані результати навчання, зміст і орієнтовні види навчальної діяльності. Тематика текстів і завдань дібрана з урахуванням вікових особливостей учнівства, його пізнавальних інтересів і актуальних соціокультурних викликів.

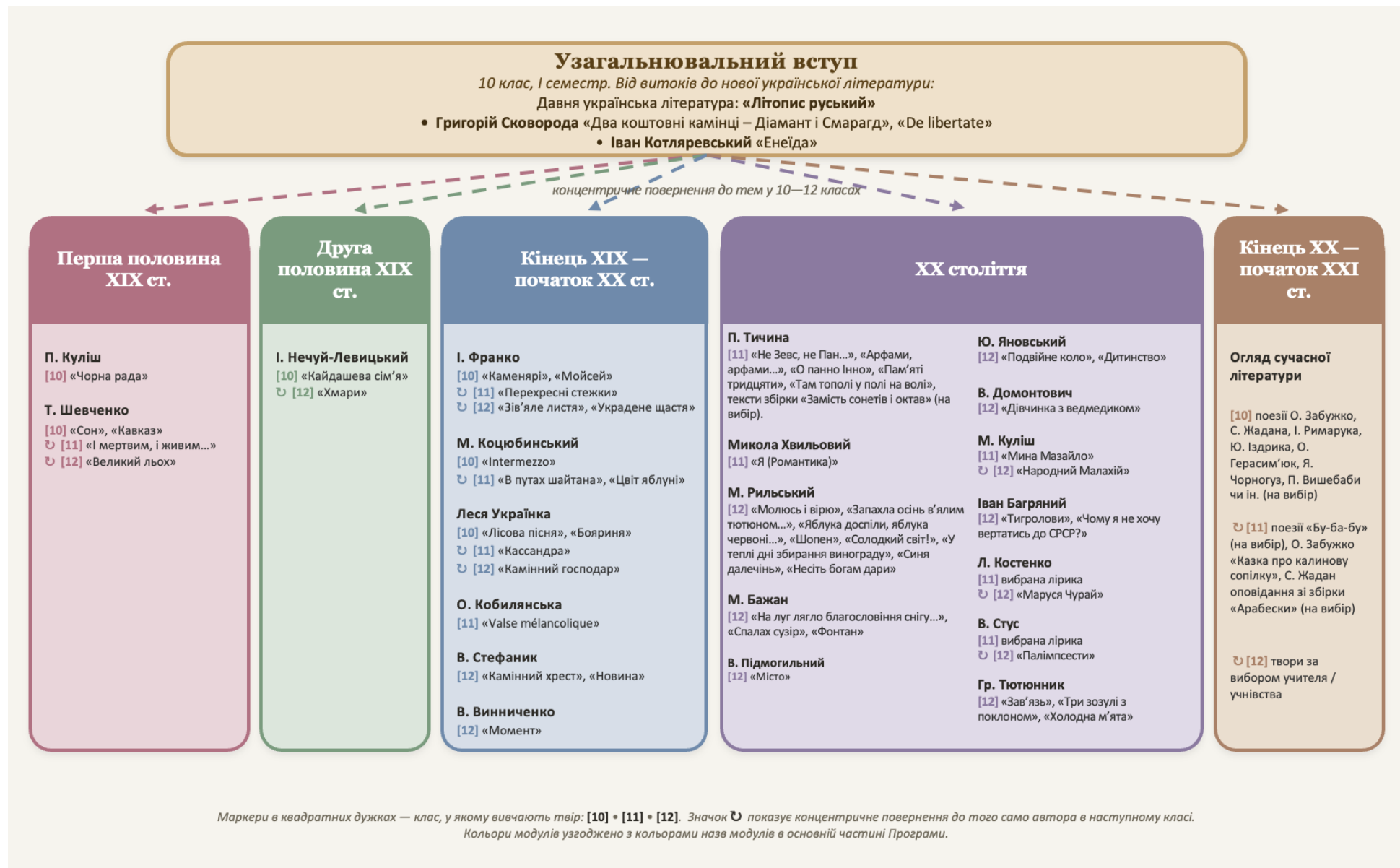
У межах розділів виокремлено базові знання, що стосуються теми, ідеї, проблематики, мовно-стильових і жанрових особливостей, історико-культурного контексту та засобів художньої виразності. Базові знання в розділах мають різний ступінь деталізації, що забезпечує принцип академічної свободи вчителя / вчительки на етапі створення навчальної програми. Вивчення текстів передбачає також роботу з теорією літератури. Програма враховує принципи академічної свободи: учитель / учителька має змогу адаптувати глибину аналізу до потреб конкретного класу.

Перевагу серед видів навчальної діяльності надано тим, що сприяють самостійному мисленню учня / учениці, виявленню читацького досвіду, провадженню діалогу про цінності, інтерпретації та значення прочитаного. Це, зокрема, обговорення, написання есе, створення візуальних і цифрових продуктів, дискусії, моделювання альтернативних сюжетів, порівняння текстів і поглядів, рефлексивне письмо тощо. Перелік видів діяльності структуровано з урахуванням таксономії педагогічних цілей в пізнавальній сфері (Б. Блум, 2001), проте він є орієнтовним і може бути доповнений відповідно до освітньої ситуації.

Організація освітнього процесу під час вивчення курсу зумовлена метою формування читача / читачки як інтерпретатора / інтерпретаторки – особистості, здатної до гнучкого, аналітичного, критичного й емоційно чутливого читання. Особливу увагу приділено інтеграції читацького досвіду з мовною практикою, тобто формуванню здатності артикулювати думки, провадити дискусії, створювати тексти, що є відповіддю на прочитане. У процесі навчання перевагу надано автентичним ситуаціям читання, що потребують сенсотворення, порівняння різних інтерпретацій, усвідомлення множинності смислів.

Програму «Українська література. 10–12 класи. Поглиблений рівень» створено як простір для вдумливого, творчого й етично вмотивованого читання, що сприяє становленню компетентного, вільного та відповідального громадянина/-ки – громадянина/-ки, якому чи якій є що сказати про тексти власної культури і який чи яка розуміє, чому ці тексти є важливими.

Схема 1. Концентричний принцип організації навчального матеріалу

Основна частина

10 КЛАС (І семестр)		
Очікувані результати навчання	Пропонований зміст	Орієнтовні види навчальної діяльності
МОДУЛЬ 1. ВІД ВИТОКІВ ДО НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ		
Тема 1.1. Вступ. Періодизація історії української літератури		
- вільно застосовує прийоми активного слухання, аналізує вплив комунікативних перешкод на перебіг і результат спілкування [12 МОВ 1.1.1-1 П] - визначає різні аспекти (змістові, формальні, функціональні) повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту), враховуючи індивідуальні особливості учасників комунікації, культурно-історичний контекст і засвідчуючи повне розуміння почутого повідомлення, зокрема його деталей [12 МОВ 1.1.3-1 П] - виявляє особливості змісту та форми почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту, множинного тексту), важливі для підтримання ефективної комунікації [12 МОВ 1.4.1-1 П] - визначає зв'язок між елементами змісту, структури та мовним оформленням текстів (зокрема	Література як вид мистецтва. Автор/-ка, текст, читач/-ка. Художній текст як простір полілогу. Поняття інтерпретації. Світова та національні літератури. Українська література в загальноєвропейському контексті. Поняття літературного канону. Літературний процес і його рушії. Чинники зміни культурно-історичних епох і літературних напрямів. Принципи періодизації літератури. Стильові домінанти різних літературних періодів: світоглядні й естетичні засади, провідні жанри. Теорія літератури: літературний канон, інтерпретація, літературний процес, культурно-історична епоха, літературний напрям, течія, стиль.	- Інтерактивний словник термінів («канон», «текст», «інтерпретація», «епоха», «напрямок») у цифровому просторі з власноруч створеними картками; - односторінковий скетчноут «Як працює канон?» – візуальне резюме заняття; - цифрова таймлайн-карта «Епохи української літератури» із гіперпокликаннями на ключові твори; - складання власного «читацького паспорта»; - медіаколаж «Образ у поезії, живописі та музиці» з аналітичним коментарем; «світове кафе» у трьох раундах «Яку українську книжку я вважаю обов'язковою для канону?» з обґрунтуванням аргументів; - рефлексійне есе «Навіщо я читаю українську літературу?» тощо.

художніх текстів, медіатекстів) різних стилів, родів, жанрів, напрямів, течій, епох, національних культур за самостійно визначеними критеріями, аргументує обрані критерії [12 МОВ 2.2.3-1 П] - самостійно визначає критерії оцінювання прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) і можливості використання інформації з одного чи кількох джерел для досягнення особистісно і суспільно значущих цілей [12 МОВ 2.4.1-1 П] - обґрунтовує роль і місце тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) в культурно-історичному процесі, зважаючи на самостійно проведений аналіз різних поглядів, інтерпретацій, оцінок тексту в різних джерелах [12 МОВ 2.4.3-1 П] - обґрунтовує, враховуючи різні погляди, ідеї та переконання, власну позицію щодо широкого кола особистісно та суспільно актуальних проблем, зокрема порушених у художньому тексті, медіатексті [12 МОВ 1.6.1-1 П] - аналізує тексти різної жанрово-стильової належності, зокрема з урахуванням історичного та прагматичного аспектів [12 МОВ 4.1.2-2 П]		
---	--	--

Тема 1.2. Давня українська література: від Київської Русі до Бароко

- пов'язує отримані висновки з більш широким контекстом (зокрема історико-культурним) [12 МОВ 1.4.1-2 П] - виявляє та коментує підтекст, авторську позицію, виражені в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті), зважаючи на національний і загальнолюдський контекст [12 МОВ 2.2.2-1 П] - визначає зв'язок між елементами змісту, структури та мовним оформленням текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) різних стилів, родів, жанрів, напрямів, течій, епох, національних культур за самостійно визначеними критеріями, аргументує обрані критерії [12 МОВ 2.2.3-1 П] - коментує естетичну та мистецьку цінність прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) в культурно-історичному контексті, наводить аргументи для підтвердження наданих коментарів, зокрема посилаючись на авторитетні наукові джерела [12 МОВ 2.3.1-1 П] - обґрунтовує роль і місце тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) в культурно-історичному процесі, зважаючи на самостійно	Давня українська література: від усної культури до книжної. Книга як стрижнева основа цілої культури; акумуляція колективної пам'яті. Літописання як жанр давньої літератури, його особливості: колективність, анонімність, компілятивний характер. «Літопис руський» – грандіозна епопея, що відтворює цілісний образ становлення Русі-України, охоплюючи всю повноту її суспільного, політичного й духовного життя. Структура «Літопису руського». «Повість минулих літ» (центральна ідея утвердження християнства та становлення державності; Київський літопис – цілісність і могутність держави, утілена в образах князів: культ честі й лицарства, сміливість, мужність, відвага як традиційні риси воїна; Галицько-Волинський літопис – особисте й родинне життя князів. Образ епохи в літописі: моральний ідеал князя-воїна та духовний подвиг монаха (героїзм світський і внутрішній – духовний – героїзм). Григорій Сковорода – філософ і письменник. Мандрівне життя як свідомий вибір і втілення власного вчення. Ідеї самопізнання і «сродної праці». Проповідь внутрішньої свободи, душевної рівноваги та неவிбагливості. «Сад Божественних пісень»: жанри, образи, мотиви (огляд). «Байки харківські» (загальний огляд)	- Конспектування прочитаного (почутого); - цифрові флешкартки з ключовими термінами; - розмежування фактів і суджень у прочитаному / прослуханому тексті; - пошук інформації в різних джерелах, зокрема цифрових; - добір ілюстрацій і музичного оформлення до твору; - порівняльний аналіз текстів, образів; - аналіз рецензій, критичних статей, інтерв'ю тощо; - подкаст-епізод «Один день князя XII ст.» на основі уривків літописів; - інтерактивна мапа «Книжна культура Київської Русі» – від Десятинної до Києво-Печерської лаври; «сократівський» семінар «Літопис – художній чи документальний текст?»; - рефлексійне есе «Що з давньої літератури залишається живим сьогодні?» тощо.
--	--	--

проведений аналіз різних поглядів, інтерпретацій, оцінок тексту в різних джерелах [12 МОВ 2.4.3-1 П] • визначає стратегії пошуку інформації з урахуванням особливостей повідомлення (стилю, жанру, структури тощо) [12 МОВ 1.3.1-1 П]	збірки). «Два коштовні камінці – Діамант і Смарагд». Тексти для читання: уривки з «Літопису руського» (на вибір учителя); Григорій Сковорода «Два коштовні камінці – Діамант і Смарагд», «De libertate». Теорія літератури: літопис, бароко, байка.	
Тема 1.3. Нова українська література. І. Котляревський		
• пов’язує отримані висновки з більш широким контекстом (зокрема історико-культурним) [12 МОВ 1.4.1-2 П] • виявляє та коментує підтекст, авторську позицію, виражені в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті), зважаючи на національний і загальнолюдський контекст [12 МОВ 2.2.2-1 П] • визначає зв’язок між елементами змісту, структури та мовним оформленням текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) різних стилів, родів, жанрів, напрямів, течій, епох, національних культур за самостійно визначеними критеріями, аргументує обрані критерії [12 МОВ 2.2.3-1 П]	Суспільно-культурні обставини кінця XVIII – першої половини XIX ст. Літературний процес доби. Іван Котляревський – письменник, театральний і громадський діяч. «Енеїда». Історія написання і видання «Енеїди». Специфіка жанру. Алегоричний підтекст: мандрівка троянців як образ долі козацьких поколінь; зруйнування Запорізької Січі (1775) як поштовх до написання. Опозиція «вкоріненість / викорінення». Система образів поеми. Національний колорит. Алюзії на українську історію. Бурлескний гумор. Мовне багатство поеми. Тексти для читання: Іван Котляревський «Енеїда» (повний текст).	• «Читання зблизька» фрагментів тексту; • формулювання запитань за змістом твору; • мапа груп персонажів і лексичних пластів «Енеїди»; • галерея ілюстрацій до сюжету поеми з коментуванням; • психологічний портрет персонажа (із цитатною характеристикою); • твітер від імені Енея у 10 дописах – переказ I–II пісень з погляду героя; обґрунтування зміни комунікативної стратегії в дискусії залежно від співрозмовника; • лексична лабораторія – колаборативне маркування фрагмента тексту з виокремленням пластів (народно-розмовного, церковно-книжного, варваризмів, високої лексики тощо) і поясненням функцій;

• визначає естетичний і прагматичний потенціал прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту), зважаючи на особливості його змісту та форми у їх взаємозв'язку [12 МОВ 2.4.2-1 П] • пояснює вплив на читача (адресата) особливостей змісту та форми (зокрема засобів художньої виразності) прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту) у їх взаємозв'язку [12 МОВ 2.4.2-2 П] • визначає та аналізує мовні засоби індивідуального стилю автора [12 МОВ 4.1.1-2 П] • аргументує застосування обраної комунікативної стратегії та її зміну відповідно до ситуації спілкування [12 МОВ 4.2.2-1 П] • обґрунтовує, враховуючи різні погляди, ідеї та переконання, власну позицію щодо широкого кола особистісно та суспільно актуальних проблем, зокрема порушених у художньому тексті, медіатексті [12 МОВ 1.6.1-1 П]	Теорія літератури: травестія, пародія, бурлеск, алегорія, алюзія.	• порівняльна характеристика «Енеїди» Вергілія й І. Котляревського з виявленням опозиції «вкоріненість / викорінення»; • аналіз картин пекла, обґрунтування інтерпретацій з опорою на текст; пояснення функції сміху як інструменту суспільної критики; • буктрейлер / постер / відеокліп до сучасного перевидання «Енеїди»; • авторський «епілог» від імені одного з персонажів тощо.
---	---	--

МОДУЛЬ 2. УКРАЇНЬСЬКА ЛІТЕРАТУРА ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХІХ СТОЛІТТЯ.

Тема 2.1. П. Куліш

- аргументовано використовує та поєднує різні способи фіксування усного повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту), дотримуючись достовірності та засад академічної доброчесності, відповідно до самостійно визначеної мети [12 МОВ 1.2.2-1 П] - пов'язує отримані висновки з більш широким контекстом (зокрема історико-культурним) [12 МОВ 1.4.1-2 П] - виявляє та коментує підтекст, авторську позицію, виражені в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті), зважаючи на національний і загальнолюдський контекст [12 МОВ 2.2.2-1 П] - визначає зв'язок між елементами змісту, структури та мовним оформленням текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) різних стилів, родів, жанрів, напрямів, течій, епох, національних культур за самостійно визначеними критеріями, аргументує обрані критерії [12 МОВ 2.2.3-1 П] - коментує естетичну та мистецьку цінність прочитаного тексту (зокрема	Ключове з життєвого і творчого шляху П. Куліша, багатогранність діяльності. Філософський світогляд і суспільно-політичні погляди, їхня динаміка та суперечливість. «Чорна рада». Жанрова специфіка й історична основа. Сюжет і проблематика роману. Особливості композиції. Образна система твору. Тексти для читання: Пантелеймон Куліш «Чорна рада» (повний текст). Теорія літератури: роман, історичний роман, романтизм.	- Ментальна карта «П. Куліш як феномен культурної багатогранності» – письменник, перекладач, історик, видавець, мовознавець; - цитатна характеристика персонажів; - опис історичного контексту твору; - пошук інформації в різних джерелах, зокрема цифрових; - подкаст-епізод ««Чорна рада» за 12 хвилин» – стислий аудіопереказ; - цифрова хронологічна стрічка «Куліш – письменник і культурний діяч» із вбудованими фрагментами листів; - створення сценарію документального фільму про П. Куліша з дотриманням академічної доброчесності; - компаративний практикум «Історичні факти VS «Чорна рада»»: де факт, де вимисел – двоколонкова таблиця зіставлень; - дебати у форматі «Шість капелюхів» (де Боно) – кожна група розглядає роман з однієї перспективи (фактологічна, емоційна, критична, оптимістична, креативна, метааналітична чи інші); - есе-діалог із Кулішем «Руїна XVII ст. і сучасна Україна» <i>тощо.</i>
---	---	---

художнього тексту, медіатексту) в культурно-історичному контексті, наводить аргументи для підтвердження наданих коментарів, зокрема посиляючись на авторитетні наукові джерела [12 МОВ 2.3.1-1 П] - самостійно визначає критерії оцінювання прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) і можливості використання інформації з одного чи кількох джерел для досягнення особистісно і суспільно значущих цілей [12 МОВ 2.4.1-1 П] - обґрунтовує, враховуючи різні погляди, ідеї та переконання, власну позицію щодо широкого кола особистісно та суспільно актуальних проблем, зокрема порушених у художньому тексті, медіатексті [12 МОВ 1.6.1-1 П]		
10 КЛАС (II семестр)		
Тема 2.2. Т. Шевченко		
- дотримується інформаційної гігієни, виявляє та розрізняє в усному повідомленні різні види маніпуляції, неправдиву інформацію і пропаганду [12 МОВ 1.4.2-1 П] - пояснює причини виникнення розбіжностей в інтерпретації фактів, явищ, подій, зокрема підтверджуючи це	Тарас Шевченко. Ключове з біографії митця. Збірка «Три літа» (1843–1845) як етап у творчості Т. Шевченка. Поема-«комедія» «Сон» і суспільно-політична дійсність Російської імперії. Жанрова своєрідність твору. Євангельський епіграф і авторський задум.	- Створення сюжетної схеми поеми «Сон»; «читання зблизка» фрагментів поем; - візуальна партитура поем з кольорово-настрійною кодифікацією; «прийом-детектив» – учнівство в парах ідентифікує іронію, сатиру, сарказм, гротеск у поемах;

результатами аналізу мовних засобів, що забезпечують формування відповідного підтексту [12 МОВ 1.4.3-1 П] • виявляє та коментує підтекст, авторську позицію, виражені в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті), зважаючи на національний і загальнолюдський контекст [12 МОВ 2.2.2-1 П] • пояснює вплив на читача (адресата) особливостей змісту та форми (зокрема засобів художньої виразності) прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту) у їх взаємозв'язку [12 МОВ 2.4.2-2 П] • обґрунтовує роль і місце тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) в культурно-історичному процесі, зважаючи на самостійно проведений аналіз різних поглядів, інтерпретацій, оцінок тексту в різних джерелах [12 МОВ 2.4.3-1 П] • визначає та аналізує мовні засоби індивідуального стилю автора [12 МОВ 4.1.1-2 П] • обґрунтовує, враховуючи різні погляди, ідеї та переконання, власну позицію щодо широкого кола особистісно та суспільно актуальних проблем, зокрема	Композиція: філософський вступ – мандрівка сном над Україною – Сибір – Петербург. «Землячок з циновими гудзиками» як образ українця-перевертня. «Генеральне мордобитіє» (І. Франко) у царських палатах. Образ Петра І і душі загиблих козаків; Полуботок як голос національної пам'яті. Тоталітарна суть самодержавства, засудження кріпосництва й морального зрадництва. Поема «Кавказ». Історичний контекст: російська колоніальна війна на Кавказі, смерть Якова де Бальмена як приватний поштовх до написання. Жанрова специфіка. Композиція твору. Образна система: Прометей як символ нескореного народу; образ ката-імперії; образ поневолених націй. Релігійні альянси та їхня іронічна функція. Антиколоніальна риторика. Прочитання твору в дзеркалі сучасної російсько-української війни: спадковість колоніальної моделі. Тексти для читання: Тарас Шевченко «Сон» («У всякого своя доля...»), «Кавказ». Теорія літератури: іронія, сатира, сарказм, гротеск, контраст.	• колаборативне створення схеми образів поем; • інтерпретаційний марафон – чотири паралельні групи захищають чотири різні читання фінальної сцени поеми «Сон», взаємне оцінювання; • відеоесе «Що сказав би Шевченко про сьогоденну Україну?» у форматі YouTube-есеїстики (3–5 хв); • мудборд / комікс / колаж; • перформанс у форматі поетичного слему; • подкаст-епізод «Прометей: від Гесіода до Шевченка» – еволюція образу за 7 хвилин; • «лабораторія іронії» – колаборативне маркування всіх іронічних фігур у фрагменті «Од молдованина до фіна...»; • «читання зблизька» поеми «Кавказ» – розкриття механізму антиколоніальної риторики; • парламентські дебати «“Кавказ” – текст ХІХ ст. чи сучасний?»; • графічна поема (фрагмент «Кавказу» у форматі коміксу); • дослідницький портал «Шевченко як антиколоніальний інтелектуал» <i>тощо.</i>
---	--	--

порушених у художньому тексті, медіатексті [12 МОВ 1.6.1-1 П]		
МОДУЛЬ 3. УКРАЇНЬСЬКА ЛІТЕРАТУРА ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХІХ СТОЛІТТЯ. Тема 3.1. І. Нечуй-Левицький		
- пов'язує отримані висновки з більш широким контекстом (зокрема історико-культурним) [12 МОВ 1.4.1-2 П] - визначає зв'язок між елементами змісту, структури та мовним оформленням текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) різних стилів, родів, жанрів, напрямів, течій, епох, національних культур за самостійно визначеними критеріями, аргументує обрані критерії [12 МОВ 2.2.3-1 П] - визначає естетичний і прагматичний потенціал прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту), зважаючи на особливості його змісту та форми у їх взаємозв'язку [12 МОВ 2.4.2-1 П] - визначає та аналізує мовні засоби індивідуального стилю автора [12 МОВ 4.1.1-2 П] - визначає та аналізує функції мовних засобів у текстах різної жанрово-	Суспільно-історичний контекст другої половини ХІХ ст. Реалізм як мистецький напрям: становлення в європейській та українській літературі. «Колосальне всеобіймаюче око України» (І. Франко) – біографія Івана Нечуя-Левицького як чинник моделювання тематики, стилю і проблематики творів. Свідомий пошук змістової та світоглядної моделі рідної літератури; широчінь обсервації, багатобарвність характерів. «Кайдашева сім'я» – соціально-побутова повість. Колоритні людські характери. Українська ментальність, гуманістичні традиції. Утвердження цінностей національної етики засобами комічного. «Сміх крізь сльози» як ідейна домінанта. Тексти для читання: Іван Нечуй-Левицький «Кайдашева сім'я» (повний текст). Теорія літератури: реалізм; соціально-побутова повість, засоби зображення комічного (поглиблено).	- Цифрова галерея персонажів – портретні картки родини Кайдашів із характеристиками й цитатами; - подкаст «Один день у Семигорах» – переказ ключової сцени з акцентом на побут як характеротворення; розрізнення типового й індивідуального в образах; «коло засобів комічного» – колаборативне маркування (гумор, іронія, сарказм, гротеск) із функційним поясненням; «сімейна сума» – інфографіка із зіставленням характерів (батько – мати – Карпо – Лаврін – Мотря – Мелашка тощо); - дискусія «Сміх крізь сльози: чому повість і смішна, і трагічна?» – внутрішнє коло сперечається, зовнішнє коло оцінює аргументи; - трейлер уявної сучасної екранізації; - есе «Український характер у Нечуя-Левицького: ідеалізація чи діагноз?» <i>тощо.</i>

стильової належності для використання у власному мовленні [12 МОВ 4.1.1-3 П] • обґрунтовує, враховуючи різні погляди, ідеї та переконання, власну позицію щодо широкого кола особистісно та суспільно актуальних проблем, зокрема порушених у художньому тексті, медіатексті [12 МОВ 1.6.1-1 П] • створює тексти різної жанрово-стильової належності (зокрема художні тексти, медіатексти) відповідно до індивідуальних і суспільних потреб на засадах академічної доброчесності [12 МОВ 3.1.1-1 П]		
---	--	--

МОДУЛЬ 4. УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА КІНЦЯ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТ.

Тема 4.1. Огляд епохи

• пов'язує отримані висновки з більш широким контекстом (зокрема історико-культурним) [12 МОВ 1.4.1-2 П] • визначає зв'язок між елементами змісту, структури та мовним оформленням текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) різних стилів, родів, жанрів, напрямів, течій, епох, національних культур за самостійно визначеними критеріями, аргументує обрані критерії [12 МОВ 2.2.3-1 П] • обґрунтовує роль і місце тексту (зокрема художнього тексту,	Доба зламу століть: світоглядні, суспільно-політичні й культурні зрушення. Модернізм як естетична революція («мистецтво для мистецтва»). Індивідуалізм. Модернізм як бунтарство: ідеї емансипації, ніцшеанство. Розрив із класичною традицією – пошук нових виражальних засобів. Напрями і течії в межах модернізму: неоромантизм, імпресіонізм, символізм, експресіонізм й ін. Теорія літератури: модернізм, неоромантизм, імпресіонізм, символізм, експресіонізм.	• Конспектування прочитаного (почутого); • інтерактивний словник модерністських напрямів і течій із ключовими ознаками; • пошук інформації в різних джерелах, зокрема цифрових; • аналіз рецензій, літературознавчих статей, інтерв'ю тощо; • подкаст-епізод «Мистецтво для мистецтва VS соціальне бунтарство»; • робоча таблиця «Модерністські течії: ознаки, представники, ключові твори» у цифровому просторі з крос-покликаннями на ілюстрації живопису; • «Літературна галерея» – обговорення в парах: поезія модерністів і живопис
---	---	--

медіатексту) в культурно-історичному процесі, зважаючи на самостійно проведений аналіз різних поглядів, інтерпретацій, оцінок тексту в різних джерелах [12 МОВ 2.4.3-1 П] - оцінює переваги та ризики використання і поєднання різних вербальних засобів, зокрема засобів художньої виразності, та невербальних засобів у різних комунікативних ситуаціях [12 МОВ 1.6.1-2 П] - аналізує тексти різної жанрово-стильової належності, зокрема з урахуванням історичного та прагматичного аспектів [12 МОВ 4.1.2-2 П]		(наприклад, Г. Клімта, В. Ван Гога, Е.Мунка тощо); - модерована рефлексія; - аналіз уривків маніфестів «Молодої музи» й «Української хати»; - парламентські дебати «Чи можлива “мистецька революція” без соціальної?»; - цифрова медіамапа «Модерністська мапа України 1898–1914» тощо.
Тема 4.2. І. Франко		
- виявляє особливості змісту та форми почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту, множинного тексту), важливі для підтримання ефективної комунікації [12 МОВ 1.4.1-1 П] - виявляє та коментує підтекст, авторську позицію, виражені в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті), зважаючи на національний і загальнолюдський контекст [12 МОВ 2.2.2-1 П] - визначає зв'язок між елементами змісту, структури та мовним	Іван Франко. Ключове з біографії митця. Ліричний герой вірша «Каменярі». «Мойсей» як філософська поема. Біблійний сюжет й авторська інтерпретація. Ідейно-тематичне звучання, композиційні особливості. Конфлікт і проблематика твору. Система образів поеми. Тексти для читання: Іван Франко «Каменярі», «Мойсей» (повний текст). Теорія літератури: лірика, ліро-епос, тропи й фігури, філософська поема, терцина, притча.	«Читання зблизька» «Каменярів» і фрагментів поеми «Мойсей»; - перформанс «Каменярів» – артикуляційне виразне читання з аудіозаписом у подкасті; - дискусія «Чи можемо ототожнювати І. Франка з образом каменяра?»; - схема «Система образів поеми «Мойсей»; - подкаст-діалог «Тропи й фігури: як вони «працюють» в І. Франка»; - колективне створення схеми сюжету «Мойсея» у цифровому просторі;

оформленням текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) різних стилів, родів, жанрів, напрямів, течій, епох, національних культур за самостійно визначеними критеріями, аргументує обрані критерії [12 МОВ 2.2.3-1 П] • пояснює вплив на читача (адресата) особливостей змісту та форми (зокрема засобів художньої виразності) прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту) у їх взаємозв'язку [12 МОВ 2.4.2-2 П] • визначає та аналізує мовні засоби індивідуального стилю автора [12 МОВ 4.1.1-2 П] • обґрунтовує, враховуючи різні погляди, ідеї та переконання, власну позицію щодо широкого кола особистісно та суспільно актуальних проблем, зокрема порушених у художньому тексті, медіатексті [12 МОВ 1.6.1-1 П]		• «жанровий маркер» – колаборативна ідентифікація ознак громадянської лірики, філософської поеми, ліро-епосу; • «сократівський семінар»: «Мойсей – пророк чи політик?» із взаємооцінюванням якості аргументації; • відеоесе «“Народе мій, замучений, розбитий”»: «пророче слово» в українській традиції» <i>тощо.</i>
Тема 4.3. М. Коцюбинський		
• виявляє та коментує підтекст, авторську позицію, виражені в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті), зважаючи на національний і загальнолюдський контекст [12 МОВ 2.2.2-1 П]	Михайло Коцюбинський. Ключове з творчої біографії. «Intermezzo» – синтетизм творчої палітри письменника. Жанр твору. Зіставлення дисгармонійного людського і гармонійного природного світів. Фізичне й душевне	• «Читання зблизька» новели; • цифрова схема основних персонажів; • візуальна мапа лейтмотивів «Intermezzo»; • подкаст-епізод «Що таке імпресіонізм у живописі та літературі?»;

• визначає зв'язок між елементами змісту, структури та мовним оформленням текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) різних стилів, родів, жанрів, напрямів, течій, епох, національних культур за самостійно визначеними критеріями, аргументує обрані критерії [12 МОВ 2.2.3-1 П] • пояснює вплив на читача (адресата) особливостей змісту та форми (зокрема засобів художньої виразності) прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту) у їх взаємозв'язку [12 МОВ 2.4.2-2 П] • визначає та аналізує мовні засоби індивідуального стилю автора [12 МОВ 4.1.1-2 П] • досліджує роль вербальних та невербальних засобів у розпізнаванні емоційних реакцій співрозмовника та емоційній саморегуляції в різних ситуаціях спілкування [12 МОВ 1.7.1-1 П] • створює тексти різної жанрово-стильової належності (зокрема художні тексти, медіатексти) відповідно до індивідуальних і суспільних потреб на засадах академічної доброчесності [12 МОВ 3.1.1-1 П]	одужання як передумова повернення до активної праці. Ліризм, інтонаційне багатство, символізм; колір як композиційний чинник. Тексти для читання: «Intermezzo». Теорія літератури: імпресіонізм; пейзаж як засіб психологічної характеристики; лейтмотив; символ.	• «кольорова партитура» новели «На камені» – піксельна або акварельна реконструкція палітри настроєвих кольорів новели з поясненням функцій; • «світове кафе» – груповий захист авторської інтерпретації образів «Intermezzo»; • рефлексивне есе «Куди я піду, коли мені потрібне моє “Intermezzo”?» з фотоесе-супровідом <i>тощо.</i>
---	--	---

Тема 4.4. Леся Українка

- пов'язує отримані висновки з більш широким контекстом (зокрема історико-культурним) [12 МОВ 1.4.1-2 П] - виявляє та коментує підтекст, авторську позицію, виражені в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті), зважаючи на національний і загальнолюдський контекст [12 МОВ 2.2.2-1 П] - визначає зв'язок між елементами змісту, структури та мовним оформленням текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) різних стилів, родів, жанрів, напрямів, течій, епох, національних культур за самостійно визначеними критеріями, аргументує обрані критерії [12 МОВ 2.2.3-1 П] - коментує естетичну та мистецьку цінність прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) в культурно-історичному контексті, наводить аргументи для підтвердження наданих коментарів, зокрема посилаючись на авторитетні наукові джерела [12 МОВ 2.3.1-1 П] - обґрунтовує роль і місце тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) в культурно-історичному процесі, зважаючи на самостійно	Леся Українка (Лариса Косач-Квітка). Життєвий і творчий шлях поетки. Неоромантичний струмінь творчості. Новаторство в драматургії: інтерпретація образів світової літератури та світових міфів. «Лісова пісня» – драма-феєрія. Оригінальність жанру. Фольклорно-міфологічна і філософська основа; авторська рецепція українського міфу. Романтично-міфологічний образ Мавки. Роздвоєність душі Лукаша. Бездуховність і байдужість до краси – образи Килини та матері Лукаша. «Бояриня». Історичний контекст: Україна доби Руїни, Москва й Гетьманщина. Сюжет твору. Конфлікт національної ідентичності й конформізму. Правомірність чи неправомірність боротьби за несприятливих суспільно-історичних обставин. Образна система твору. Москва як простір культурної несвободи. Лейтмотив рідної землі. Тексти для читання: Леся Українка «Лісова пісня», «Бояриня» (повні тексти). Теорія літератури: неоромантизм, драматична поема (поглиблено), драма-феєрія, символ, лейтмотив.	- Інтерактивна біографія Лесі Українки; «читання зблизька» фрагментів драм; - ментальна мапа «Лісової пісні»; - подкаст-епізод «Український модернізм і неонародництво»; - інсценізація ключових сцен «Лісової пісні» у розподілі ролей; - інтерпретація образу Мавки в образному етюді; - цифрова мапа ключових реплік Оксани і Степана («Бояриня»); - подкаст-епізод «Як українець стає “стороннім собі”» – на матеріалі образу Степана; - маркування реплік конформізму Степана; - мікророзслідування «Чому радянська влада забороняла “Бояриню”» з джерелами; - онлайн-дискусія «Хто винен у трагедії Оксани?»; - есе «Бояриня сьогодні: український досвід у вимушеній еміграції» з мультимедійним додатком (фото-/відеоряд) - есе «Чому Лесина драма досі бентежить?» тощо.
--	---	--

проведений аналіз різних поглядів, інтерпретацій, оцінок тексту в різних джерелах [12 МОВ 2.4.3-1 П] • обґрунтовує, враховуючи різні погляди, ідеї та переконання, власну позицію щодо широкого кола особистісно та суспільно актуальних проблем, зокрема порушених у художньому тексті, медіатексті [12 МОВ 1.6.1-1 П] • представляє створені тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) в різний спосіб, за потреби аргументуючи власну позицію та виявляючи творчу індивідуальність [12 МОВ 3.1.1-2 П]		
МОДУЛЬ 5. УКРАЇНЬСКА ЛІТЕРАТУРА КІНЦЯ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ (огляд)		
• пов'язує отримані висновки з більш широким контекстом (зокрема історико-культурним) [12 МОВ 1.4.1-2 П] • визначає зв'язок між елементами змісту, структури та мовним оформленням текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) різних стилів, родів, жанрів, напрямів, течій, епох, національних культур за самостійно визначеними критеріями, аргументує обрані критерії [12 МОВ 2.2.3-1 П] • обґрунтовує роль і місце тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) в культурно-історичному	Естетичні та жанрово-стильові зміни в українській літературі кінця ХХ – початку ХХІ століття. Покоління «вісімдесятників», «дев'ятдесятників», «двотисячників» і покоління воєнного письма. Постмодерністська іронія та руйнація канону; жіночий голос (О. Забужко, М. Матіос, Г. Пагутяк, Т. Малярчук й ін.); масова література (фентезі, історичний роман нового зразка); есеїстика і «нон-фікшн»; воєнна поезія і проза. Тексти для читання: поезія О. Забужко, С. Жадана, І. Римарука, Ю. Іздрика,	• «Літературна мапа сучасності»; • подкаст-епізод «Постмодернізм за 7 хвилин: чим він відрізняється від модернізму»; • групові мініконференції (20 слайдів × 20 секунд): вісімдесятники, дев'ятдесятники, двотисячники, воєнне покоління; • порівняння стилю двох сучасних авторів / авторок; • дебати «Що таке українська література “ось зараз”?» у форматі трьох команд-таборів; критичне взаємооцінювання; • «Літературний інстаграм» обраного автора; короткий медіаогляд у форматі Reels

процесі, зважаючи на самостійно проведений аналіз різних поглядів, інтерпретацій, оцінок тексту в різних джерелах [12 МОВ 2.4.3-1 П] • використовує, зокрема адаптує, подану в тексті або кількох текстах інформацію в умовах іншого контексту [12 МОВ 2.2.4-1 П] • організовує онлайн-взаємодію та керує процесом онлайн-взаємодії (зокрема онлайн-дискусії), зважаючи на міжкультурне різноманіття і використовуючи різні стратегії для налагодження ефективної комунікації її учасників відповідно до ситуації [12 МОВ 3.2.2-1 П] • обґрунтовує, враховуючи різні погляди, ідеї та переконання, власну позицію щодо широкого кола особистісно та суспільно актуальних проблем, зокрема порушених у художньому тексті, медіатексті [12 МОВ 1.6.1-1 П]	О. Герасим'юк, Я. Черногуз, П. Вишебаби чи інших – за вибором учителя / учительки. Теорія літератури: постмодернізм, фентезі, нонфікшн.	<i>тощо.</i>
Підсумок і резервний час		
• обґрунтовує роль і місце тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) в культурно-історичному процесі, зважаючи на самостійно проведений аналіз різних поглядів, інтерпретацій, оцінок тексту в різних джерелах [12 МОВ 2.4.3-1 П]	Підсумкове повторення основних епох і ключових текстів року. Резерв для дослідницьких практикумів, читацьких конференцій або шкільної літературної події.	• Колаборативна хронологічна стрічка прочитаних творів року; • бліц-конференція – 30-секундний захист кожного модулю року; • літературна гра «Епохи й тексти» – командний квест із QR-станціями;

• обґрунтовує доречність та ефективність певної форми усного повідомлення відповідно до контексту комунікативної взаємодії, пропонуючи способи і прийоми її покращення [12 МОВ 1.5.1-1 П] • обґрунтовує, враховуючи різні погляди, ідеї та переконання, власну позицію щодо широкого кола особистісно та суспільно актуальних проблем, зокрема порушених у художньому тексті, медіатексті [12 МОВ 1.6.1-1 П] • створює тексти різної жанрово-стильової належності (зокрема художні тексти, медіатексти) відповідно до індивідуальних і суспільних потреб на засадах академічної доброчесності [12 МОВ 3.1.1-1 П] • представляє створені тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) в різний спосіб, за потреби аргументуючи власну позицію та виявляючи творчу індивідуальність [12 МОВ 3.1.1-2 П]		• читацька конференція «Моя книжка року» з 7-хвилинними презентаціями та обговоренням; • захист індивідуальних / групових проєктів; • спільний колаж-маніфест «Очікування від 11 класу» <i>тощо.</i>
---	--	---

11 КЛАС		
Очікувані результати навчання	Пропонований зміст	Орієнтовні види навчальної діяльності
МОДУЛЬ 1. УКРАЇНЬСЬКА ЛІТЕРАТУРА ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХІХ СТОЛІТТЯ.		
Тема 1.1. Т. Шевченко		
- дотримується інформаційної гігієни, виявляє та розрізняє в усному повідомленні різні види маніпуляції, неправдиву інформацію і пропаганду [12 МОВ 1.4.2-1 П] - пояснює причини виникнення розбіжностей в інтерпретації фактів, явищ, подій, зокрема підтверджуючи це результатами аналізу мовних засобів, що забезпечують формування відповідного підтексту [12 МОВ 1.4.3-1 П] - виявляє та коментує підтекст, авторську позицію, виражені в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті), зважаючи на національний і загальнолюдський контекст [12 МОВ 2.2.2-1 П] - коментує естетичну та мистецьку цінність прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) в культурно-історичному контексті, наводить аргументи для підтвердження наданих коментарів, зокрема	«І мертвим, і живим, і ненарожденним...» у контексті збірки «Три літа». Повна назва як авторська настанова. Жанр послання: традиція та шевченківське переосмислення. Епіграф (антагонізм декларованої любові до Бога і зневаги до ближнього). Двоїстість адресата: уся українська нація та вужче коло сучасної поетові еліти. Композиція. Образ «найменшого брата» як євангельська алюзія і водночас соціально-політична програма. Феномен «зради еліти»: механізм самовикреслення із власної культури і його наслідки для нації. Заклик до єдності як умова національного відродження. Прочитання твору крізь досвід російсько-української війни: актуальність проблеми національної ідентичності еліти, вибір між асиміляцією й культурною стійкістю. Тексти для читання: Тарас Шевченко «І мертвим, і живим, і ненарожденним землякам	- Відтворення фактів про час і обставини написання послання, повну назву та її значення; - пояснення епіграфа та його зв'язку з темою твору; - формулювання запитань за змістом – репродуктивних та інтерпретаційних; «читання зблизька» ключових фрагментів; - лексична лабораторія – колаборативне маркування фрагментів тексту з виокремленням риторичних конструкцій (анафора, градація, риторичне звертання) і поясненням їхніх функцій; - складання тез від імені ліричного героя-пророка для «промови» перед сучасною йому елітою; - аналіз біблійних алюзій і їхньої іронічної та риторичної функції; - порівняльний аналіз образу пророка у Шевченка і в біблійній традиції: подібності, відмінності, авторська трансформація; - визначення підтексту й авторської позиції через систему риторичних прийомів: як

посилаючись на авторитетні наукові джерела [12 МОВ 2.3.1-1 П] • пояснює вплив на читача (адресата) особливостей змісту та форми (зокрема засобів художньої виразності) прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту) у їх взаємозв'язку [12 МОВ 2.4.2-2 П] • обґрунтовує, враховуючи різні погляди, ідеї та переконання, власну позицію щодо широкого кола особистісно та суспільно актуальних проблем, зокрема порушених у художньому тексті, медіатексті [12 МОВ 1.6.1-1 П] • імпровізує з різними мовними засобами, зокрема з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, використовує первинні тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) для створення вторинних текстів, що мають оцінювальний характер, з метою надання інформації [12 МОВ 4.2.1-1 П]	моїм в Україні і не в Україні моє дружнєє посланіє». Теорія літератури: послання, інвектива, афоризм, ліричний герой, тропи й фігури.	форма послання «маскує» і водночас посилює критику; • дискусія: «Зрада еліти» – соціальна проблема чи індивідуальний моральний вибір?», обґрунтування позицій з опорою на текст і ширший контекст; • порівняльна характеристика «І мертвим, і живим...» з іншими творами «Трьох літ» («Сон», «Кавказ») за самостійно визначеними критеріями – місце послання в ідейній системі збірки; • сучасне послання до однієї із соціальних груп – за риторичною моделлю шевченківського (адресат → інвектива → заклик → афористичний підсумок); • візуальна або мультимедійна інтерпретація твору (постер, короткий відеокліп, буктрейлер) із письмовим коментарем авторського задуму; • есе «Послання Шевченка і сьогодення»: прочитання твору крізь досвід російсько-української війни і проблему національної ідентичності тощо.
---	--	--

МОДУЛЬ 2. УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА КІНЦЯ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ.

Тема 2.1. І. Франко

- виявляє особливості змісту та форми почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту, множинного тексту), важливі для підтримання ефективної комунікації [12 МОВ 1.4.1-1 П]
- виявляє та коментує підтекст, авторську позицію, виражені в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті), зважаючи на національний і загальнолюдський контекст [12 МОВ 2.2.2-1 П]
- визначає зв'язок між елементами змісту, структури та мовним оформленням текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) різних стилів, родів, жанрів, напрямів, течій, епох, національних культур за самостійно визначеними критеріями, аргументує обрані критерії [12 МОВ 2.2.3-1 П]
- визначає естетичний і прагматичний потенціал прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту), зважаючи на особливості його змісту та форми у їх взаємозв'язку [12 МОВ 2.4.2-1 П]

Іван Франко. «Перехресні стежки».

Історія написання, прижиттєва рецепція, місце у Франковій творчості. Композиція й сюжетна архітектура. Символіка назви.

Образ Євгена Рафаловича – типу нового українського інтелігента: адвокат, громадський діяч, людина обов'язку. Образ Регіни – трагедія жінки в нещасливому шлюбі. Домашнє насильство і беззахисність жертви. Стальський як тип «маленького ката». Барон як представник колоніального буття. Конфлікт обов'язку і щастя, приватного й громадянського. Натуралістична фіксація соціальної реальності Галичини.

Тексти для читання: І. Франко «Перехресні стежки» (повний текст).

Теорія літератури: соціально-психологічна повість, соціально-психологічний роман, натуралізм.

- складання схеми ключових подій сюжету;
- ведення читацького щоденника – фіксація вузлових моментів, цитат, вражень під час читання;
- пояснення символіки назви – формулювання власного тлумачення та зіставлення з іншими;
- подкаст-епізод «Що означає назва "Перехресні стежки"?» – усне обґрунтування інтерпретації для широкої аудиторії;
- «читання зблизька» ключових сцен;
- інтерактивна галерея персонажів – портретні картки з ключовими подіями, цитатними характеристиками й коментарями до вузлових моментів сюжету;
- аналіз образної системи: Рафалович (новий інтелігент), Регіна (жертва в нещасливому шлюбі), Стальський («маленький кат»), Барон (представник колоніального буття) – визначення зв'язку між характером, соціальною функцією й авторською позицією;
- медіапроект «Образ Галичини у творі» – виявлення соціально-просторових маркерів тексту, їх систематизація та коментування в обраному медіаформаті;

• визначає та аналізує мовні засоби індивідуального стилю автора [12 МОВ 4.1.1-2 П] • обґрунтовує, враховуючи різні погляди, ідеї та переконання, власну позицію щодо широкого кола особистісно та суспільно актуальних проблем, зокрема порушених у художньому тексті, медіатексті [12 МОВ 1.6.1-1 П] • створює тексти різної жанрово-стильової належності (зокрема художні тексти, медіатексти) відповідно до індивідуальних і суспільних потреб на засадах академічної доброчесності [12 МОВ 3.1.1-1 П]		• дискусія «Євген Рафалович – герой, тип чи проєкція автора?»: зіставлення аргументів, зважання на різні погляди, обґрунтування та захист власної позиції; • оцінювання естетичного й прагматичного потенціалу твору: що в ньому залишається актуальним – соціальна критика, психологічна глибина чи щось інше; • есе «Що означає бути інтелігентом у розумінні І. Франка?» – обґрунтована відповідь з урахуванням тексту, ширшого контексту й власної позиції; • афіша уявної екранізації роману та пресреліз – творча інтерпретація, що вимагає концептуального рішення щодо жанру, тону, цільової аудиторії; • власне есе або медіаматеріал на суспільно актуальну тему, порушену у творі (домашнє насильство, колоніальність, вибір між особистим і громадським) тощо.
Тема 2.2. Леся Українка		
• пов'язує отримані висновки з більш широким контекстом (зокрема історико-культурним) [12 МОВ 1.4.1-2 П] • виявляє та коментує підтекст, авторську позицію, виражені в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті), зважаючи на національний і	Леся Українка. «Кассандра». Образ Кассандри як інтелектуалки-пророчиці. Ціннісний конфлікт у драмі. Опозиція «Кассандра – Гелен». Образ Трої. Етична позиція Лесі Українки: добро не завжди породжує добро, але зло завжди породжує зло.	• Розміщення елементів твору в правильній послідовності; • робота з текстом твору: пошук відповідей на запитання, маркування цитат; • галерея персонажів драми – портретні картки з цитатними характеристиками та позначенням ціннісної позиції кожного героя;

загальнолюдський контекст [12 МОВ 2.2.2-1 П] • визначає зв'язок між елементами змісту, структури та мовним оформленням текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) різних стилів, родів, жанрів, напрямів, течій, епох, національних культур за самостійно визначеними критеріями, аргументує обрані критерії [12 МОВ 2.2.3-1 П] • коментує естетичну та мистецьку цінність прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) в культурно-історичному контексті, наводить аргументи для підтвердження наданих коментарів, зокрема посилаючись на авторитетні наукові джерела [12 МОВ 2.3.1-1 П] • обґрунтовує роль і місце тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) в культурно-історичному процесі, зважаючи на самостійно проведений аналіз різних поглядів, інтерпретацій, оцінок тексту в різних джерелах [12 МОВ 2.4.3-1 П] • обґрунтовує, враховуючи різні погляди, ідеї та переконання, власну позицію щодо широкого кола особистісно та суспільно актуальних проблем, зокрема порушених у художньому тексті, медіатексті [12 МОВ 1.6.1-1 П]	Тексти для читання: Леся Українка «Кассандра» (повний текст). Теорія літератури: драма ідей (поглиблено), алегорія, переосмислення міту, конфлікт.	• цифрова стрічка джерел античного матеріалу – добір і систематизація текстів Есхіла, Евріпіда, Гомера, пов'язаних із образом Кассандри; • переказ змісту з акцентом на конфліктній структурі драми та логіці розвитку ціннісного протистояння; • драматична поема за ролями; інтонаційна студія голосу пророчиці – освоєння засобів художньої виразності через живе виконання тексту; • «читання зблизька» ключових сцен; • порівняння поглядів персонажів на конфлікт, обов'язок і відповідальність – побудова аргументованих характеристик; • аналіз жанрової специфіки «драми ідей»: як структура, конфлікт і мовне оформлення слугують втіленню філософського задуму; • дискусія «Чому була приречена Троя?»; • подкаст-епізод «Алегорія Кассандри: знати, але не врятувати» – усна інтерпретація для широкої аудиторії з опорою на текст і наукові джерела; • групове обговорення щодо способів реагування на конфлікти – зв'язок художнього тексту з реальними комунікативними ситуаціями; • створення письмового повідомлення від імені персонажа – обґрунтування позиції з урахуванням системи цінностей; • коментування естетичної та мистецької цінності «Кассандри» в культурно-
---	--	--

організовує онлайн-взаємодію та керує процесом онлайн-взаємодії (зокрема онлайн-дискусії), зважаючи на міжкультурне різноманіття і використовуючи різні стратегії для налагодження ефективної комунікації її учасників відповідно до ситуації [12 МОВ 3.2.2-1 П]		історичному контексті з покликанням на авторитетні наукові джерела: що робить цей текст класикою? - обґрунтування ролі і місця «Кассандри» в літературному процесі: зіставлення різних критичних інтерпретацій, вироблення власного аналітичного судження; - есе «Бути Кассандрою – це обов’язок чи прокляття?» – обґрунтована відповідь з урахуванням тексту, ширшого контексту й власної позиції тощо.
Тема 2.3. О. Кобилянська		
- виявляє та коментує підтекст, авторську позицію, виражені в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті), зважаючи на національний і загальнолюдський контекст [12 МОВ 2.2.2-1 П] - визначає зв’язок між елементами змісту, структури та мовним оформленням текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) різних стилів, родів, жанрів, напрямів, течій, епох, національних культур за самостійно визначеними критеріями, аргументує обрані критерії [12 МОВ 2.2.3-1 П] - визначає естетичний і прагматичний потенціал прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту,	Ольга Кобилянська. Основні життєві віхи та світоглядні засади письменниці. Місце в українському модернізмі. «Valse mélancolique». Імпресіоністсько-символістська поетика. Три героїні (Софія, Марта, Ганна) як три моделі жіночої долі. Тема самотності, артистизму, права жінки на творчу реалізацію. Тексти для читання: О. Кобилянська «Valse mélancolique». Теорія літератури: новела, психологізм, алюзія.	- Цифровий портрет – карти героїнь «Valse mélancolique»; - визначення проблематики художнього тексту; - обговорення твору з позицій цінностей, моральних виборів; - подкаст-епізод «Феміністичний дискурс fin de siècle» – короткий освітній лекторій; - аналіз персонажа через його дії, слова, оцінки інших; - мислення з різних перспектив: згода / незгода з інтерпретаціями; - порівняння з іншими літературними персонажами; - пошук підтверджень або заперечень певної думки в тексті; - порівняння тексту з іншими текстами (за жанром, ідеєю, контекстом тощо);

множинного та/або неструктурованого тексту), зважаючи на особливості його змісту та форми у їх взаємозв'язку [12 MOV 2.4.2-1 П] • пояснює вплив на читача (адресата) особливостей змісту та форми (зокрема засобів художньої виразності) прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту) у їх взаємозв'язку [12 MOV 2.4.2-2 П] • визначає та аналізує мовні засоби індивідуального стилю автора [12 MOV 4.1.1-2 П] • досліджує роль вербальних та невербальних засобів у розпізнаванні емоційних реакцій співрозмовника та емоційній саморегуляції в різних ситуаціях спілкування [12 MOV 1.7.1-1 П] • обґрунтовує, враховуючи різні погляди, ідеї та переконання, власну позицію щодо широкого кола особистісно та суспільно актуальних проблем, зокрема порушених у художньому тексті, медіатексті [12 MOV 1.6.1-1 П]		• створення інтерв'ю з літературним персонажем, публікація тексту інтерв'ю з візуальним оформленням; • створення постера / плаката за опорним планом; • створення буктрейлера (сценарій, відеомонтаж); • зміна обставин / місця подій у творі; • підсумковий проєкт тощо.
Тема 2.4. М. Коцюбинський		
• дотримується інформаційної гігієни, виявляє та розрізняє в усному повідомленні різні види маніпуляції,	Михайло Коцюбинський. «В путах шайтана». Кримськотатарська тема у творчості митця. Зміст і поетика твору.	• Інфографіка вузлових моментів кожної новели;

неправдиву інформацію і пропаганду [12 МОВ 1.4.2-1 П] • виявляє та коментує підтекст, авторську позицію, виражені в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті), зважаючи на національний і загальнолюдський контекст [12 МОВ 2.2.2-1 П] • визначає зв'язок між елементами змісту, структури та мовним оформленням текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) різних стилів, родів, жанрів, напрямів, течій, епох, національних культур за самостійно визначеними критеріями, аргументує обрані критерії [12 МОВ 2.2.3-1 П] • пояснює вплив на читача (адресата) особливостей змісту та форми (зокрема засобів художньої виразності) прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту) у їх взаємозв'язку [12 МОВ 2.4.2-2 П] • визначає та аналізує мовні засоби індивідуального стилю автора [12 МОВ 4.1.1-2 П] • обґрунтовує, враховуючи різні погляди, ідеї та переконання, власну позицію щодо широкого кола особистісно та суспільно актуальних проблем, зокрема	«Цвіт яблуні» – психологічна новела про межову ситуацію митця. Роздвоєність героя: батько біля смертного ложа дитини і митець, що мимоволі фіксує матеріал для майбутньої новели. Художня деталь і її функція. Колір цвіту яблуні як лейтмотив. Тексти для читання: М. Коцюбинський «В путях шайтана», «Цвіт яблуні». Теорія літератури: психологічна новела, художня деталь, імпресіонізм.	• відтворення фактів про кримськотатарську тему у творчості Коцюбинського; складання короткого біографічного контексту; • робота з текстом творів: пошук відповідей на запитання, маркування цитат, фіксація художніх деталей; • переказ змісту новел з акцентом на межовій ситуації героя та логіці психологічного конфлікту; • пояснення функції кольору цвіту яблуні як лейтмотиву – формулювання тлумачення з опорою на текст; • «читання зблизька» «Цвіту яблуні» – художня деталь під мікроскопом; виявлення зв'язку між деталлю, структурою й авторською позицією; • маркування моментів подвійної свідомості героя «Цвіту яблуні» в цифровому просторі – аналіз того, як форма і мова фіксують психологічний злам; • аналіз мовних засобів імпресіонізму – як колір, звук, відчуття замінюють пряму оповідь; визначення ідіостилю М. Коцюбинського через конкретні текстові приклади; • порівняльний аналіз новел М. Коцюбинського за самостійно визначеними критеріями – спільне й відмінне в поезії, темі, художньому методі; • виявлення й аналіз маніпулятивних стратегій і пропагандистських кліше в
--	---	---

порушених у художньому тексті, медіатексті [12 МОВ 1.6.1-1 П]		медіатекстах, що висвітлюють кримськотатарську тему – зіставлення з художнім зображенням у Коцюбинського; • сократівський семінар «Митець у межовій ситуації: спостерігач чи людина?» з аргументацією позиції – зважання на різні погляди, обґрунтування та захист власної думки; • пояснення впливу художньої деталі й імпресіоністичної поетики на читача – як форма твору формує емоційний і інтелектуальний відгук; • етичне есе «Куди допустимо заходити митцеві?» – обґрунтована відповідь з урахуванням тексту, ширшого контексту й власної позиції; • творчий текст у жанрі психологічної новели з використанням художньої деталі та лейтмотиву – освоєння імпресіоністичної техніки на власному матеріалі <i>тощо.</i>
МОДУЛЬ 3. УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА XX СТОЛІТТЯ. Тема 3.1. П. Тичина		
• виявляє та коментує підтекст, авторську позицію, виражені в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті), зважаючи на національний і	Міжвоєнний модернізм. «Високий модернізм двадцятих» як умовна назва літературно-мистецької генерації, репресованої більшовицьким режимом.	• Відтворення узагальнених біографічних фактів про Павла Тичину; складання таблиці «П. Тичина і доба»; • робота з текстом поезій: пошук відповідей на запитання, маркування цитат, фіксація

загальнолюдський контекст [12 МОВ 2.2.2-1 П] • визначає зв'язок між елементами змісту, структури та мовним оформленням текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) різних стилів, родів, жанрів, напрямів, течій, епох, національних культур за самостійно визначеними критеріями, аргументує обрані критерії [12 МОВ 2.2.3-1 П] • визначає естетичний і прагматичний потенціал прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту), зважаючи на особливості його змісту та форми у їх взаємозв'язку [12 МОВ 2.4.2-1 П] • пояснює вплив на читача (адресата) особливостей змісту та форми (зокрема засобів художньої виразності) прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту) у їх взаємозв'язку [12 МОВ 2.4.2-2 П] • визначає та аналізує мовні засоби індивідуального стилю автора [12 МОВ 4.1.1-2 П] • визначає та аналізує функції мовних засобів у текстах різної жанрово-стильової належності для використання у власному мовленні [12 МОВ 4.1.1-3 П]	Павло Тичина. Біографія митця. «Феномен доби (сходження на Голгофу слави)» В. Стуса. Дебютна збірка «Сонячні кларнети». Кларнетизм як світоглядно-естетична концепція раннього Тичини. Принципи кларнетизму в поезіях «Не Зевс, не Пан...», «Арфами, арфами...», «О панно Інно...», «Там тополі у полі на волі». «Пам'яті тридцяти». Історична основа поезії. Ідейно-тематичне звучання. Збірка «Замість сонетів і октав». Центральні мотиви й образи. Тексти для читання: П. Тичина «Не Зевс, не Пан...», «Арфами, арфами...», «О панно Інно», «Пам'яті тридцяти», «Там тополі у полі на волі», тексти збірки «Замість сонетів і октав» (на вибір). Теорія літератури: синестезія, символізм.	ключових образів і звукових / колірних деталей; • читання праці В. Стуса «Феномен доби (сходження на Голгофу слави)» – первинне розуміння авторської оцінки Тичининої трансформації; • пояснення поняття кларнетизму як світоглядно-естетичної концепції – формулювання власного тлумачення з опорою на тексти збірки «Сонячні кларнети»; • подкаст-діалог «Що таке кларнетизм і синестезія?» – пояснювач на 5 хвилин для широкої аудиторії; • «синестезійна студія» – кольори / звуки / запахи; ідентифікація «звуків» у тексті «Арфами, арфами...» у вигляді колажу; пояснення функцій синестезії як художнього прийому; • «читання зблизька» ключових поезій («Не Зевс, не Пан...», «Пам'яті тридцяти», «Там тополі у полі на волі») – виявлення підтексту й авторської позиції в національному та загальнолюдському контексті; • аналіз мовних засобів ідіостилу раннього Тичини – як синестезія, символ і звуковий образ формують поетику; зіставлення з текстами збірки «Замість сонетів і октав» як свідченням трансформації; • визначення зв'язку між елементами змісту, структури й мовним оформленням у конкретних поезіях – порівняльний аналіз
--	--	---

• обґрунтовує, враховуючи різні погляди, ідеї та переконання, власну позицію щодо широкого кола особистісно та суспільно актуальних проблем, зокрема порушених у художньому тексті, медіатексті [12 МОВ 1.6.1-1 П]		раннього і пізнього Тичини за самостійно визначеними критеріями; • колажі-маніфести; візуалізація поетової трансформації – осмислення феномена «сходження на Голгофу слави» у форматі медіатексту; • пояснення впливу Тичининої поезики на читача – як форма й зміст ранніх поезій формують естетичний і емоційний відгук; визначення естетичного й прагматичного потенціалу текстів; • сократівський семінар «Чи можна судити П. Тичину – і за що?» – зважання на різні погляди, обґрунтування та захист власної позиції щодо моральної відповідальності митця перед добою; • есе «Що вбиває в митцеві митця?» – обґрунтована відповідь з урахуванням текстів П. Тичини, праці В. Стуса, ширшого контексту «високого модернізму двадцятих» («Розстріляного відродження») і власної позиції; • авторський текст із використанням синестезії та символістського образу <i>тощо.</i>
Тема 3.2. Микола Хвильовий		
• дотримується інформаційної гігієни, виявляє та розрізняє в усному повідомленні різні види маніпуляції,	Микола Хвильовий (Микола Фітільов). Лідер покоління, ініціатор літературної дискусії 1925–1928 рр.	• Інфографіка сюжету «Я (Романтика)» – відтворення ключових подій і композиційної логіки новели;

неправдиву інформацію і пропаганду [12 МОВ 1.4.2-1 П] • виявляє та коментує підтекст, авторську позицію, виражені в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті), зважаючи на національний і загальнолюдський контекст [12 МОВ 2.2.2-1 П] • визначає зв'язок між елементами змісту, структури та мовним оформленням текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) різних стилів, родів, жанрів, напрямів, течій, епох, національних культур за самостійно визначеними критеріями, аргументує обрані критерії [12 МОВ 2.2.3-1 П] • пояснює вплив на читача (адресата) особливостей змісту та форми (зокрема засобів художньої виразності) прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту) у їх взаємозв'язку [12 МОВ 2.4.2-2 П] • визначає та аналізує мовні засоби індивідуального стилю автора [12 МОВ 4.1.1-2 П] • обґрунтовує, враховуючи різні погляди, ідеї та переконання, власну позицію щодо широкого кола особистісно та суспільно актуальних проблем, зокрема	«Я (Романтика)». Історичний контекст. Поетика новели. Подвійна свідомість героя: «я» – людина і «я» – функція. Образ матері як утрачений етичний центр. Подієва кульмінація і психологічний фінал. Тексти для читання: М. Хвильовий «Я (Романтика)». Теорія літератури: експресіонізм, імпресіонізм, психологічна новела.	• робота з текстом: пошук відповідей на запитання, маркування цитат, фіксація моментів психологічного зламу героя; • відтворення біографічного й історичного контексту: Хвильовий як лідер покоління, літературна дискусія 1925–1928 рр.; • пояснення образу матері як утраченого етичного центру – формулювання тлумачення з опорою на текст; • подкаст-епізод «Хто така мати в новелі?» – символіко-етичний коментар для широкої аудиторії; • таблиця «я-людина / я-функція» – маркування моментів подвоєння свідомості героя; пояснення, як структура новели фіксує психологічний конфлікт; • «читання зблизька» фрагментів новели – л виявлення підтексту; • аналіз мовних засобів індивідуального стилю Миколи Хвильового – як риси експресіонізму й імпресіонізму взаємодіють у поетиці новели; визначення функцій конкретних художніх засобів; • визначення зв'язку між елементами змісту, структури й мовним оформленням – порівняльний аналіз «Я (Романтика)» з іншими психологічними новелами доби за самостійно визначеними критеріями; • деконструкція маніпулятивної природи революційного дискурсу із сучасним «фактчек»-аналогом – виявлення пропагандистських кліше, їх механізмів і
--	---	--

порушених у художньому тексті, медіатексті [12 MOB 1.6.1-1 П] • пояснює іншим особам ознаки небезпечного (зокрема маніпулятивного) впливу в цифровому середовищі, способи протидії такому впливу та правила дотримання безпечної поведінки в цифровому середовищі [12 MOB 3.2.3-1 П]		прийомів впливу; зіставлення з сучасними зразками інформаційної маніпуляції; • пояснення іншим ознак маніпулятивного впливу в цифровому середовищі на матеріалі теми – як риторика «вищої мети» функціонує в сучасних медіа та як їй протидіяти; • пояснення впливу поетики новели на читача – як подвійна свідомість героя, образ матері й відкритий фінал формують емоційний і етичний відгук; • цифровий портал «Розстріляне відродження: 30 імен» – дослідницький і медіапроект, що пов’язує долю Миколи Хвильового з долями покоління; • сократівський семінар «Чи можлива "революційна етика" без злочину?» – зважання на різні погляди, обґрунтування та захист власної позиції; • рефлексивне есе «Що вбило Хвильового – куля чи історія?» – обґрунтована відповідь з урахуванням тексту, біографічного контексту й власної позиції; • творчий текст у жанрі психологічної новели з використанням прийому подвоєної свідомості – освоєння експресіоністської техніки на власному матеріалі <i>тощо.</i>
---	--	--

Тема 3.3. М. Куліш

- досліджує роль вербальних та невербальних засобів у розпізнаванні емоційних реакцій співрозмовника та емоційній саморегуляції в різних ситуаціях спілкування [12 МОВ 1.7.1-1 П]
- виявляє та коментує підтекст, авторську позицію, виражені в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті), зважаючи на національний і загальнолюдський контекст [12 МОВ 2.2.2-1 П]
- визначає зв'язок між елементами змісту, структури та мовним оформленням текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) різних стилів, родів, жанрів, напрямів, течій, епох, національних культур за самотійно визначеними критеріями, аргументує обрані критерії [12 МОВ 2.2.3-1 П]
- аналізує власне і чуже мовлення, зокрема для виявлення відповідності комунікативних/стильових ознак/намірів [12 МОВ 4.1.1-1 П]
- визначає та аналізує мовні засоби індивідуального стилю автора [12 МОВ 4.1.1-2 П]
- визначає та аналізує функції мовних засобів у текстах різної жанрово-

Микола Куліш. Ключове з творчої біографії митця. Співпраця із Лесем Курбасом і театром «Березіль».

«Мина Мазайло» – сатирична комедія про мовну й національну ідентичність українців доби «українізації». Сюжет і композиція п'єси. Система образів твору. Конфлікт ідентичностей. Засоби зображення комічного у творі.

Тексти для читання: М. Куліш «Мина Мазайло» (повний текст).

Теорія літератури: сатирична комедія, гротеск.

- Відтворення фактів про творчу біографію Куліша; складання таблиці «Куліш – Курбас – "Березіль"»;
- галерея персонажів п'єси у цифровому просторі з ключовими цитатами – портретні картки з позначенням ціннісної позиції кожного героя та їхньої ролі в конфлікті ідентичностей;
- робота з текстом п'єси: пошук відповідей на запитання, маркування цитат, фіксація ключових сцен і засобів комічного;
- переказ сюжету з акцентом на композиційній логіці та розвитку конфлікту ідентичностей;
- пояснення контексту «українізації» як історичного тла п'єси – формулювання зв'язку між суспільною ситуацією і художнім задумом;
- подкаст-епізод «Рушії сюжету в п'єсі М. Куліша» – усний аналіз сюжетної архітектури для широкої аудиторії;
- «читання зблизька» ключових сцен – виявлення підтексту й авторської позиції щодо мовної і національної ідентичності в національному та загальнолюдському контексті;
- аналіз власного і чужого мовлення на матеріалі однієї сцени – дослідження вербальних і невербальних засобів, що виражають емоційний стан персонажів,

стильової належності для використання у власному мовленні [12 МОВ 4.1.1-3 П] • обґрунтовує, враховуючи різні погляди, ідеї та переконання, власну позицію щодо широкого кола особистісно та суспільно актуальних проблем, зокрема порушених у художньому тексті, медіатексті [12 МОВ 1.6.1-1 П] • експериментує з текстом за самостійно визначеною творчою стратегією з урахуванням особливостей аудиторії (змінює стиль, жанр, рід тощо) [12 МОВ 2.7.1-1 П]		маркують ідентичність і комунікативну стратегію кожного героя; • дослідження «Тьотя Мотя 1929 і тьотя Мотя 2026» – порівняльний аналіз мовної поведінки й конфлікту ідентичностей тоді й тепер за самостійно визначеними критеріями; аргументація обраних підстав для порівняння; • аналіз мовних засобів індивідуального стилю Куліша – як функціонують гротеск, сатира і комічний діалог; визначення функцій конкретних засобів; • визначення зв'язку між елементами змісту, структури й мовним оформленням «Мини Мазайла» – як жанр сатиричної комедії формує особливу систему впливу на глядача / читача; • парламентські дебати «Високий модернізм двадцятих / «Розстріляне відродження»: цивілізаційні наслідки» – зважання на різні погляди, обґрунтування та захист власної позиції; аналіз власного і чужого мовлення в дебатному форматі з погляду відповідності комунікативній стратегії; • уявна сучасна постановка п'єси воєнного часу – фанфік / відеокліп з режисерською експлікацією; обґрунтування творчої стратегії з урахуванням особливостей сучасної аудиторії та зміни стилю й жанру вихідного тексту <i>тощо.</i>
--	--	--

Тема 3.4. Л. Костенко

- виявляє та коментує підтекст, авторську позицію, виражені в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті), зважаючи на національний і загальнолюдський контекст [12 МОВ 2.2.2-1 П]
- визначає зв'язок між елементами змісту, структури та мовним оформленням текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) різних стилів, родів, жанрів, напрямів, течій, епох, національних культур за самостійно визначеними критеріями, аргументує обрані критерії [12 МОВ 2.2.3-1 П]
- пояснює вплив на читача (адресата) особливостей змісту та форми (зокрема засобів художньої виразності) прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту) у їх взаємозв'язку [12 МОВ 2.4.2-2 П]
- обґрунтовує роль і місце тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) в культурно-історичному процесі, зважаючи на самостійно проведений аналіз різних поглядів, інтерпретацій, оцінок тексту в різних джерелах [12 МОВ 2.4.3-1 П]

«Шістдесятництво» як феномен українського опозиційного й національно-культурного руху. Культурно-історичні витоки та естетико-світоглядні засади покоління шістдесятників.

Ліна Костенко. Біографія: шістдесятниця, дисидентська мовчанка, повернення в 1980-х. Філософська лірика.

Тексти для читання: «Страшні слова, коли вони мовчать...», «Життя іде...», «Буває мить якогось потрясіння...», «Біль єдиної зброї», «Я хочу знати, любиш ти мене...», «Хай буде так, як я собі велю» чи інші (за вибором учителя / учительки).

Теорія літератури: лірика, тропи й фігури.

- Відтворення фактів про біографію Ліни Костенко – шістдесятниця, дисидентська мовчанка, повернення в 1980-х; складання таблиці «Костенко і доба»;
- робота з текстом поезій: пошук відповідей на запитання, маркування цитат, фіксація ключових образів і мотивів;
- пояснення феномену шістдесятництва як культурно-опозиційного руху – формулювання зв'язку між історичним контекстом і естетико-світоглядними засадами покоління;
- подкаст-епізод «Лейтмотив слова у Л. Костенко» – усна інтерпретація для широкої аудиторії з поясненням функції образу слова в ліриці поетки;
- лейтмотивна мапа – образ слова в обраних поезіях; виявлення зв'язків між текстами, систематизація та коментування;
- «читання зблизька» ключових поезій – виявлення підтексту й авторської позиції щодо свободи й відповідальності митця в національному та загальнолюдському контексті;
- аналіз мовних засобів ідіостилу Л. Костенко – як філософська й інтимна лірика взаємодіють у конкретних текстах; визначення зв'язку між елементами змісту, структури й мовним оформленням;
- визначення зв'язку між поезіями Л. Костенко та творчістю інших

• обґрунтовує, враховуючи різні погляди, ідеї та переконання, власну позицію щодо широкого кола особистісно та суспільно актуальних проблем, зокрема порушених у художньому тексті, медіатексті [12 МОВ 1.6.1-1 П] • створює тексти різної жанрово-стильової належності (зокрема художні тексти, медіатексти) відповідно до індивідуальних і суспільних потреб на засадах академічної доброчесності [12 МОВ 3.1.1-1 П]		шістдесятників – порівняльний аналіз за самостійно визначеними критеріями з аргументацією їх обґрунтованості; • дослідження «Чому мовчала Л. Костенко?» – зіставлення різних поглядів, інтерпретацій і оцінок із різних джерел; обґрунтування ролі й місця поетки в культурно-історичному процесі; • пояснення впливу поезій Л. Костенко на читача – як форма й зміст конкретних текстів формують етичний і емоційний відгук; • етичні дебати «Чи має поет право мовчати?» – зважання на різні погляди, обґрунтування та захист власної позиції щодо відповідальності митця перед суспільством; • есе «Л. Костенко як етичний орієнтир покоління» – обґрунтована відповідь з урахуванням текстів, біографічного контексту, різних критичних інтерпретацій і власної позиції; • авторський текст у жанрі філософської або інтимної лірики – творчий експеримент за моделлю Л. Костенко з рефлексією над обраною стратегією й урахуванням особливостей аудиторії <i>тощо.</i>
---	--	---

Тема 3.5. В. Стус

- пов'язує отримані висновки з більш широким контекстом (зокрема історико-культурним) [12 МОВ 1.4.1-2 П]
- виявляє та коментує підтекст, авторську позицію, виражені в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті), зважаючи на національний і загальнолюдський контекст [12 МОВ 2.2.2-1 П]
- визначає зв'язок між елементами змісту, структури та мовним оформленням текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) різних стилів, родів, жанрів, напрямів, течій, епох, національних культур за самостійно визначеними критеріями, аргументує обрані критерії [12 МОВ 2.2.3-1 П]
- визначає естетичний і прагматичний потенціал прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту), зважаючи на особливості його змісту та форми у їх взаємозв'язку [12 МОВ 2.4.2-1 П]
- визначає та аналізує мовні засоби індивідуального стилю автора [12 МОВ 4.1.1-2 П]

Василь Стус. Біографія і творчість. Центральні мотиви поезії.

Тексти для читання: «Сто років як сконала Січ...», «Терпи, терпи – терпець тебе шліфує...», «Як добре те, що смерті не боюсь я», «На колимськiм морозі калина», «Господи, гніву пречистого», «Ярій, душе!», «Мені зоря сіяла нині вранці», «Гойдається вечора зламана віть» чи інші (за вибором учителя / учительки).

Теорія літератури: екзистенціалізм.

- Біографія поета – цифровий проєкт із гіперпокликаннями; відтворення ключових фактів життя і творчості В. Стуса в контексті доби шістдесятництва і дисидентського руху;
- робота з текстом поезій: пошук відповідей на запитання, маркування цитат, фіксація центральних мотивів і наскрізних образів;
- пояснення понять «стоїцизму» й «екзистенціалізму» як філософського підґрунтя лірики Стуса – формулювання зв'язку між світоглядною позицією поета і художнім текстом;
- «читання зблизка» ключових поезій – виявлення підтексту й авторської позиції щодо свободи, смерті, ідентичності в національному та загальнолюдському контексті;
- подкаст-діалог «Щільність образу у В. Стуса» – усна інтерпретація для широкої аудиторії; пояснення естетичного й прагматичного потенціалу текстів через конкретні приклади;
- «лабораторія метафори» – розшифрування найскладніших образів обраних поезій; аналіз мовних засобів індивідуального стилю В. Стуса і їхніх функцій;
- дослідження мовлення – зіставлення власних спроб опису межового стану зі Стусовими текстами як зразком для мовленнєвого самовдосконалення;

• досліджує власне і чуже мовлення (зокрема художній текст, медіатекст), зважаючи на особливості розвитку мови, для мовленнєвого самовдосконалення [12 МОВ 4.1.2-1 П] • обґрунтовує, враховуючи різні погляди, ідеї та переконання, власну позицію щодо широкого кола особистісно та суспільно актуальних проблем, зокрема порушених у художньому тексті, медіатексті [12 МОВ 1.6.1-1 П]		спостереження за тим, як екзистенційний зміст формує синтаксис й образну систему; • визначення зв'язку між елементами змісту, структури й мовним оформленням у конкретних поезіях – порівняльний аналіз різних текстів В. Стуса за самостійно визначеними критеріями; • дослідження «Стус і Рільке» (з уривками із «Сонетів до Орфея»); «Стус і Целан» – два поети крізь катастрофу; порівняльний аналіз із виявленням спільного й відмінного в поезії, мотивах, світогляді; аргументація обраних критеріїв зіставлення; • пов'язування висновків аналізу з ширшим культурно-історичним контекстом – місце В. Стуса в українській і світовій традиції поезії; • сократівський семінар «Чому Стус не зрікся?» – зважання на різні погляди, обґрунтування та захист власної позиції щодо природи морального вибору в екстремальних умовах; • есе «Стус сьогодні: чому ця лірика прозвучала з новою силою у 2022 році?» з мультимедійною підпрезентацією – обґрунтована відповідь з урахуванням текстів, біографічного контексту, різних інтерпретацій і власної позиції; пов'язування висновків із досвідом повномасштабного вторгнення <i>тощо.</i>
---	--	--

МОДУЛЬ 4. УКРАЇНЬСЬКА ЛІТЕРАТУРА КІНЦЯ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

Тема 4.1. Постмодернізм

- пов'язує отримані висновки з більш широким контекстом (зокрема історико-культурним) [12 МОВ 1.4.1-2 П]
- визначає зв'язок між елементами змісту, структури та мовним оформленням текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) різних стилів, родів, жанрів, напрямів, течій, епох, національних культур за самостійно визначеними критеріями, аргументує обрані критерії [12 МОВ 2.2.3-1 П]
- коментує естетичну та мистецьку цінність прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) в культурно-історичному контексті, наводить аргументи для підтвердження наданих коментарів, зокрема посилаючись на авторитетні наукові джерела [12 МОВ 2.3.1-1 П]
- визначає естетичний і прагматичний потенціал прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту), зважаючи на особливості його змісту та форми у їх взаємозв'язку [12 МОВ 2.4.2-1 П]

Історико-культурна ситуація кінця ХХ – початку ХХІ ст. Здобуття Україною незалежності, демонтаж радянського ідеологічного канону і вихід літератури в простір свободи слова, естетичного й світоглядного плюралізму. Інтенсивне залучення українського письменства до європейських літературних процесів; зняття цензурних і тематичних обмежень. Літературні угруповання незалежної України. Постмодернізм як художнє явище. Визначальні риси. Інтенсивний розвиток масової / популярної літератури як одна з ознак нової культурної ситуації: становлення жанрів детективу, фентезі, історичного й любовного роману нового зразка, нон-фікшну та есеїстики; формування власне української книжкової індустрії й розширення читацької аудиторії. Література елітарна. Кітч. «Бу-ба-бу» як культурний феномен: між літературою, перформансом і провокацією. Карнавальність, іронія, деканонізація радянського і народницького літературного канону.

Тексти для читання: поезії «Бу-Ба-Бу» (2-3 тексти на вибір).

- Цифрова стрічка ключових книжок автора;
- інфографіка сюжету обраного твору;
- подкаст-епізод «Феміністичний дискурс / урбаністичний роман: ключові ознаки»;
- «світове кафе» «Чи можлива “велика українська проза” сьогодні?» з обстоюванням позиції;
- есе «Моя сучасна українська книжка року»;
- інстаграм-сторіс улюбленого героя сучасного роману;
- візуальна мапа «Станіславського феномену» з ключовими авторами та творами;
- подкаст-епізод «Метатекстуальність та інтертекст для початківців»;
- маркування іронії, цитати, гри форми у фрагменті обраного тексту;
- дискусія «Чи має сучасна література зобов'язання щодо традиції?» з обстоюванням позиції;
- експериментальний «постмодерний» фрагмент (стилізація / пародія / колаж); медіапродукт «Що означає постмодерн?»

тощо.

• обґрунтовує, враховуючи різні погляди, ідеї та переконання, власну позицію щодо широкого кола особистісно та суспільно актуальних проблем, зокрема порушених у художньому тексті, медіатексті [12 МОВ 1.6.1-1 П] • створює тексти різної жанрово-стильової належності (зокрема художні тексти, медіатексти) відповідно до індивідуальних і суспільних потреб на засадах академічної доброчесності [12 МОВ 3.1.1-1 П] • представляє створені тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) в різний спосіб, за потреби аргументуючи власну позицію та виявляючи творчу індивідуальність [12 МОВ 3.1.1-2 П] • виявляє та коментує підтекст, авторську позицію, виражені в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті), зважаючи на національний і загальнолюдський контекст [12 МОВ 2.2.2-1 П] • визначає зв'язок між елементами змісту, структури та мовним оформленням текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) різних стилів, родів, жанрів, напрямів, течій, епох, національних культур за самостійно визначеними критеріями, аргументує обрані критерії [12 МОВ 2.2.3-1 П]	Теорія літератури: постмодернізм, бурлеск, деканонізація, інтертекстуальність, іронія.	
--	--	--

• визначає естетичний і прагматичний потенціал прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту), зважаючи на особливості його змісту та форми у їх взаємозв'язку [12 МОВ 2.4.2-1 П] • пояснює вплив на читача (адресата) особливостей змісту та форми (зокрема засобів художньої виразності) прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту) у їх взаємозв'язку [12 МОВ 2.4.2-2 П] • експериментує з текстом за самостійно визначеною творчою стратегією з урахуванням особливостей аудиторії (змінює стиль, жанр, рід тощо) [12 МОВ 2.7.1-1 П] • обґрунтовує, враховуючи різні погляди, ідеї та переконання, власну позицію щодо широкого кола особистісно та суспільно актуальних проблем, зокрема порушених у художньому тексті, медіатексті [12 МОВ 1.6.1-1 П] • імпровізує з різними мовними засобами, зокрема з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, використовує первинні тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) для створення вторинних текстів, що мають оцінювальний		
--	--	--

характер, з метою надання інформації [12 МОВ 4.2.1-1 П]		
Тема 4.2. О. Забужко		
- пов'язує отримані висновки з більш широким контекстом (зокрема історико-культурним) [12 МОВ 1.4.1-2 П] - виявляє та коментує підтекст, авторську позицію, виражені в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті), зважаючи на національний і загальнолюдський контекст [12 МОВ 2.2.2-1 П] - визначає зв'язок між елементами змісту, структури та мовним оформленням текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) різних стилів, родів, жанрів, напрямів, течій, епох, національних культур за самостійно визначеними критеріями, аргументує обрані критерії [12 МОВ 2.2.3-1 П] - коментує естетичну та мистецьку цінність прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) в культурно-історичному контексті, наводить аргументи для підтвердження наданих коментарів, зокрема посилаючись на авторитетні наукові джерела [12 МОВ 2.3.1-1 П] - обґрунтовує роль і місце тексту (зокрема художнього тексту,	Феміністичний дискурс і постмодерний неоміфологізм в українській прозі кінця ХХ – початку ХХІ ст. Оксана Забужко. Основне з творчої біографії письменниці. «Казка про калинову сопілку». Жанрова природа тексту. Неоміфологізм й інтертекстуальність. Фольклорна першооснова: архетипний конфлікт двох сестер, мотив убивства і відновленого голосу. Трансформація народної казки: перенесення архетипного сюжету в простір сучасності. Образ сопілки як метафора голосу, що не можна заглушити. Пам'ять і провина. Постколоніальний вимір тексту: алегорія пригніченої ідентичності – жіночої й національної водночас. Зв'язок між особистою травмою і колективною культурною пам'яттю. Тексти для читання: О. Забужко «Казка про калинову сопілку». Теорія літератури: неоміфологізм, інтертекстуальність, архетип, постколоніальний дискурс.	- Переказ сюжету народної казки про калинову сопілку; - Інфографіка «Ключові епізоди «Казки про калинову сопілку»; - тлумачення термінів: неоміфологізм, інтертекстуальність, архетип, постколоніальний дискурс; - пошук у тексті інтертекстуальних зв'язків із фольклорним першоджерелом; - ілюстрування поняття «неоміфологізм» прикладами з твору; - порівняння народної казки і твору О. Забужко: що трансформовано і навіщо; - інтерактивна схема «Образ сопілки»; - оцінка художньої оригінальності переосмислення архетипного сюжету; - дискусія «Поєднання феміністичного і постколоніального вимірів у тексті?»; - формулювання власної інтерпретації твору в усному або письмовому висловлюванні (есе, відеоесе) тощо.

медіатексту) в культурно-історичному процесі, зважаючи на самостійно проведений аналіз різних поглядів, інтерпретацій, оцінок тексту в різних джерелах [12 МОВ 2.4.3-1 П]		
Тема 4.3. С. Жадан		
• Пов'язує отримані висновки з більш широким контекстом (зокрема історико-культурним) [12 МОВ 1.4.1-2 П] • виявляє та коментує підтекст, авторську позицію, виражені в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті), зважаючи на національний і загальнолюдський контекст [12 МОВ 2.2.2-1 П] • визначає зв'язок між елементами змісту, структури та мовним оформленням текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) різних стилів, родів, жанрів, напрямів, течій, епох, національних культур за самостійно визначеними критеріями, аргументує обрані критерії [12 МОВ 2.2.3-1 П] • коментує естетичну та мистецьку цінність прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) в культурно-історичному контексті, наводить аргументи для підтвердження наданих коментарів, зокрема	Сучасна українська проза в умовах повномасштабного вторгнення: свідчення, пам'ять, ідентичність. Сергій Жадан як знакова постать сучасної української культури: поет, прозаїк, музикант, громадський діяч. Збірка «Арабески. Жанрова природа книги: цикл оповідань, об'єднаних спільним хронотопом війни. Поетика деталі та фрагментарна нарація як стильові доміанти Жадана-прозаїка. Тексти для читання: оповідання зі збірки «Арабески» (2 оповідання на вибір): «Зійде світло над містом праведників», «І не вистачить сонця, аби все освітити», «Звірі», «Приклич мене до цієї брами», «Вирвеш перемогу, як серце ворога». Теорія літератури: оповідання, цикл, хронотоп.	• Знайомство з постаттю С. Жадана: перегляд відео чи аудіоматеріалів, відтворення ключових фактів біографії й творчого шляху поета, прозаїка, музиканта, громадського діяча в контексті подій 2014–2022 рр. • читання двох оповідань зі збірки «Арабески» на вибір – маркування деталей і цитат, фіксація образів; первинне формулювання центральних мотивів • «Що говорить деталь?» – вибір трьох найсильніших деталей із прочитаних оповідань; пояснення, як кожна деталь має більше, ніж пряме значення • визначення спільного хронотопу у двох різних оповіданнях збірки – пошук наскрізних мотивів і образів; • «читання зблизька» фрагменту одного оповідання – аналіз фрагментарної нарації: як будується оповідь без традиційної фабули; • Дискусія «Приватне проти батального» – аналіз того, як С. Жадан зображує війну через людину, а не через битву; виявлення авторської позиції й підтексту щодо

посилаючись на авторитетні наукові джерела [12 МОВ 2.3.1-1 П] • обґрунтовує роль і місце тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) в культурно-історичному процесі, зважаючи на самостійно проведений аналіз різних поглядів, інтерпретацій, оцінок тексту в різних джерелах [12 МОВ 2.4.3-1 П]		свідчення, пам'яті й ідентичності в національному та загальнолюдському контексті • зіставлення двох оповідань за самостійно визначеними критеріями (аргументація обраних критеріїв); • подкаст або усний коментар «Чому С. Жадан пише короткими спалахами?» – інтерпретація естетичної й мистецької цінності для широкої аудиторії; аргументи з конкретних текстів • дослідження «„Арабески“ і традиція воєнної прози» – порівняльний аналіз із виявленням спільного й відмінного; аргументація критеріїв зіставлення • пов'язування висновків аналізу з ширшим культурно-історичним контекстом – місце «Арабесок» у сучасній українській і світовій прозі • сократівський семінар «Чи може оповідання бути свідченням?» • есе «С. Жадан сьогодні: навіщо читати „Арабески“?» із покликанням на авторитетні джерела – обґрунтована відповідь з урахуванням текстів, культурно-історичного контексту та різних інтерпретацій; пов'язування висновків із досвідом повномасштабного вторгнення <i>тощо.</i>
--	--	---

Підсумок і резервний час		
• обґрунтовує роль і місце тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) в культурно-історичному процесі, зважаючи на самостійно проведений аналіз різних поглядів, інтерпретацій, оцінок тексту в різних джерелах [12 МОВ 2.4.3-1 П] • обґрунтовує доречність та ефективність певної форми усного повідомлення відповідно до контексту комунікативної взаємодії, пропонуючи способи і прийоми її покращення [12 МОВ 1.5.1-1 П] • обґрунтовує сильні та слабкі сторони позицій учасників усної комунікації з увагою до особливостей змісту і форми повідомлення, пропонує доцільні способи покращення комунікативної взаємодії [12 МОВ 1.5.2-1 П] • обґрунтовує, враховуючи різні погляди, ідеї та переконання, власну позицію щодо широкого кола особистісно та суспільно актуальних проблем, зокрема порушених у художньому тексті, медіатексті [12 МОВ 1.6.1-1 П] • створює тексти різної жанрово-стильової належності (зокрема художні тексти, медіатексти) відповідно до індивідуальних і суспільних потреб на	Підсумкове повторення; обговорення прочитаних творів; резерв для дослідницького практикуму, читацької конференції або шкільної літературної події.	• Спільна хронологічна стрічка прочитаних творів року; • бліц-конференція – 30-секундний пітчинг кожного блоку року; • літературна гра «XX століття за п'ятнадцять імен» – командний квест із QR-станціями; • читацька конференція «Моя сучасна українська книжка року» з 7-хвилинними презентаціями; • захист індивідуальних / групових проєктів із взаємооцінюванням; • спільний колаж-маніфест «Очікування від 12 класу».

засадах академічної доброчесності [12 МОВ 3.1.1-1 П]		
12 КЛАС		
<i>Очікувані результати навчання</i>	<i>Пропонований зміст</i>	<i>Орієнтовні види навчальної діяльності</i>
МОДУЛЬ 1 УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХІХ СТОЛІТТЯ.		
Тема 1.1. Т. Шевченко		
- дотримується інформаційної гігієни, виявляє та розрізняє в усному повідомленні різні види маніпуляції, неправдиву інформацію і пропаганду [12 МОВ 1.4.2-1 П] - пояснює причини виникнення розбіжностей в інтерпретації фактів, явищ, подій, зокрема підтверджуючи це результатами аналізу мовних засобів, що забезпечують формування відповідного підтексту [12 МОВ 1.4.3-1 П] - виявляє та коментує підтекст, авторську позицію, виражені в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті), зважаючи на національний і загальнолюдський контекст [12 МОВ 2.2.2-1 П] - пояснює вплив на читача (адресата) особливостей змісту та форми (зокрема засобів художньої виразності)	Тарас Шевченко. «Великий льох». Алегорично-фантастичне осмислення історії України в поемі «Великий льох». Особливості сюжету і композиції. Антиколоніальний зміст твору. Багатогранність образів персонажів. Символіка. Жанр містерії. Авторська позиція. Система образів: три душі (грішні через зрадництво батьківщини), три ворони (зловісні духи історії), три лірники (носії народної пам'яті). Льох як прихована пам'ять. Шевченків міф історії. Тексти для читання: Тарас Шевченко «Великий льох»; додатково – «Стоїть в селі Суботові», «Розрита могила», «Чигрині», «Чигрині». Теорія літератури: містерія, алегорія, символ.	- Відтворення фактів про час і обставини написання «Великого льоху», жанрове визначення містерії та його смислове навантаження; - З'ясування значення понять «алегорія», «символ», «підтекст» у контексті поеми; - формулювання запитань за змістом – репродуктивних та інтерпретаційних; - візуальна мапа «три душі – три ворони – три лірники»: встановлення зв'язків між групами образів і пояснення їхніх функцій у системі персонажів; - пояснення символіки льоху як прихованої пам'яті; «читання зблизька» ключових фрагментів: маркування алегоричних образів і символів із поясненням їхнього зв'язку з антиколоніальним змістом; - лексична лабораторія – виокремлення мовних засобів, що формують підтекст (інверсія, повтор, символічна деталь), і пояснення їхніх функцій;

прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту) у їх взаємозв'язку [12 МОВ 2.4.2-2 П] • обґрунтовує роль і місце тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) в культурно-історичному процесі, зважаючи на самостійно проведений аналіз різних поглядів, інтерпретацій, оцінок тексту в різних джерелах [12 МОВ 2.4.3-1 П] • обґрунтовує, враховуючи різні погляди, ідеї та переконання, власну позицію щодо широкого кола особистісно та суспільно актуальних проблем, зокрема порушених у художньому тексті, медіатексті [12 МОВ 1.6.1-1 П] • представляє створені тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) в різний спосіб, за потреби аргументуючи власну позицію та виявляючи творчу індивідуальність [12 МОВ 3.1.1-2 П]		• аналіз жанрових ознак містерії у «Великому льосі»: як фантастичне й алегоричне взаємодіють із злободенним і політичним; • виявлення пропагандистських і маніпулятивних стратегій в інтерпретаціях поеми – порівняння з текстом оригіналу й коментар до механізмів спотворення; • визначення підтексту й авторської позиції через систему алегоричних образів: як жанр містерії «маскує» і водночас увиразнює антиколоніальну критику; • аналіз причин розбіжностей в інтерпретації «гріха» трьох душ: як мовні засоби формують різні прочитання й уможливають різні оцінки; • «Великий льох» / «Сон» – два підходи Шевченка до осмислення історії: порівняльний аналіз за самостійно визначеними критеріями; • обґрунтування ролі й місця поеми в культурно-історичному процесі на основі аналізу різних поглядів, інтерпретацій та оцінок у різних джерелах; • етична дискусія «Чим винні три душі – і чи можлива покута?» з опорою на текст і ширший національно-історичний контекст; обґрунтування позицій з урахуванням різних поглядів; • медіапроект «Ілюстрована карта поеми "Шевченкова Україна 1845"» – із коментарем до символічної географії й авторського задуму;
---	--	--

		• подкаст-епізод «Великий льох як прихована правда історії» – з аргументацією власної позиції та виявленням творчої індивідуальності; • рефлексивне есе «Який "великий льох" стоїть нерозкопаним сьогодні?»: прочитання поеми крізь призму колективної пам'яті <i>тощо.</i>
--	--	---

МОДУЛЬ 2 УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХІХ СТОЛІТТЯ.

Тема 2.1. І. Нечуй-Левицький

• пов'язує отримані висновки з більш широким контекстом (зокрема історико-культурним) [12 МОВ 1.4.1-2 П] • виявляє та коментує підтекст, авторську позицію, виражені в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті), зважаючи на національний і загальнолюдський контекст [12 МОВ 2.2.2-1 П] • визначає зв'язок між елементами змісту, структури та мовним оформленням текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) різних стилів, родів, жанрів, напрямів, течій, епох, національних культур за	Іван Нечуй-Левицький. «Хмари». Історичний контекст і проблематика твору. Тема національної ідентичності в інтелігентському середовищі. Система образів роману. Багатозначність назви. Тексти для читання: І. Нечуй-Левицький «Хмари» (повний текст). Теорія літератури: роман, проблематика твору (поглиблено).	• Відтворення фактів про час написання роману, його місце в творчості І. Нечуя-Левицького та в контексті літератури другої половини ХІХ ст.; • розміщення елементів сюжету в правильній послідовності; • робота з текстом: пошук відповідей на запитання, маркування цитат; • заповнення таблиці позицій персонажів щодо ключових проблем тексту; • цифрова галерея персонажів роману: портрет, ключові риси, позиція щодо національного питання; • пояснення багатозначності назви «Хмари» як метафори, символу і соціального діагнозу;
---	--	---

самостійно визначеними критеріями, аргументує обрані критерії [12 МОВ 2.2.3-1 П] • визначає естетичний і прагматичний потенціал прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту), зважаючи на особливості його змісту та форми у їх взаємозв'язку [12 МОВ 2.4.2-1 П] • обґрунтовує, враховуючи різні погляди, ідеї та переконання, власну позицію щодо широкого кола особистісно та суспільно актуальних проблем, зокрема порушених у художньому тексті, медіатексті [12 МОВ 1.6.1-1 П] • створює тексти різної жанрово-стильової належності (зокрема художні тексти, медіатексти) відповідно до індивідуальних і суспільних потреб на засадах академічної доброчесності [12 МОВ 3.1.1-1 П]		• маркування фрагментів тексту за проблемами: ідентичність, мова, освіта, асиміляція; • створення письмового повідомлення від імені персонажа з відтворенням його світогляду; • визначення зв'язку між назвою, системою образів і проблематикою роману за самостійно визначеними критеріями; • аналіз мовного оформлення ключових епізодів і його впливу на читача: як автор будує образ «хмарної» інтелігенції; • виявлення підтексту й авторської позиції щодо асиміляції та національної зради через аналіз прийомів характеротворення; • пов'язування проблематики роману з ширшим історико-культурним контекстом другої половини XIX ст.: Емський указ, русифікація, становище інтелігенції; • визначення естетичного і прагматичного потенціалу роману: що «Хмари» говорять читачеві сьогодні; • подкаст-епізод «Багатозначність назви як ключ до роману»; • «сократівський семінар» «Чому інтелігенція "йде в хмари"?: обґрунтування позицій з урахуванням різних поглядів; • есе «Хмари – діагноз інтелігенції чи її вирок?» з мультимедійним додатком;
---	--	--

		• підсумковий проєкт (за вибором: аналітичне есе, мультимедійна презентація, відеоогляд) тощо.
МОДУЛЬ 3. УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА КІНЦЯ XIX – ПОЧАТКУ XX СТОЛІТТЯ. Тема 3.1. І. Франко		
• виявляє та коментує підтекст, авторську позицію, виражені в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті), зважаючи на національний і загальнолюдський контекст [12 МОВ 2.2.2-1 П] • визначає зв'язок між елементами змісту, структури та мовним оформленням текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) різних стилів, родів, жанрів, напрямів, течій, епох, національних культур за самостійно визначеними критеріями, аргументує обрані критерії [12 МОВ 2.2.3-1 П] • пояснює вплив на читача (адресата) особливостей змісту та форми (зокрема засобів художньої виразності) прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту) у їх взаємозв'язку [12 МОВ 2.4.2-2 П]	Іван Франко. Збірка «Зів'яле листя». Палітра почуттів ліричного героя. Домінантні образи збірки. «Украдене щастя» – соціально-психологічна драма. Сюжет і система образів. Конфлікт у творі. Проблематика. Тексти для читання: І. Франко – «Чого являється мені...» й інші твори збірки (за вибором учителя / учительки), «Украдене щастя» (повний текст). Теорія літератури: лірична драма, цикл, соціально-психологічна драма.	• Відтворення фактів про час і обставини написання збірки «Зів'яле листя» та драми «Украдене щастя»; • жанрові визначення (лірична драма, соціально-психологічна драма) і їхнє смислове навантаження; • визначення жанру кожного з текстів для читання та обґрунтування вибору; • характеристика ліричного героя «Зів'ялого листя»: домінантні почуття, образи, настрої; інтерпретація символів збірки та їхнього зв'язку з палітрою почуттів ліричного героя; • формулювання запитань за змістом драми «Украдене щастя» – репродуктивних й інтерпретаційних; • аналіз художньої мови поезій збірки: виокремлення мовних засобів і пояснення їхніх функцій; • інтерпретація фрагмента поезії в іншому жанрі (щоденник, лист, внутрішній монолог персонажа);

• визначає та аналізує мовні засоби індивідуального стилю автора [12 МОВ 4.1.1-2 П] • визначає та аналізує функції мовних засобів у текстах різної жанрово-стильової належності для використання у власному мовленні [12 МОВ 4.1.1-3 П] • обґрунтовує, враховуючи різні погляди, ідеї та переконання, власну позицію щодо широкого кола особистісно та суспільно актуальних проблем, зокрема порушених у художньому тексті, медіатексті [12 МОВ 1.6.1-1 П] • створює тексти різної жанрово-стильової належності (зокрема художні тексти, медіатексти) відповідно до індивідуальних і суспільних потреб на засадах академічної доброчесності [12 МОВ 3.1.1-1 П]		• психологічна карта трикутника драми (Микола – Анна – Михайло) в цифровому просторі: візуалізація конфлікту і мотивів персонажів; • виявлення підтексту й авторської позиції в «Украденому щасті»: як соціальний конфлікт набуває психологічного виміру через мовні засоби; • аналіз функцій мовних засобів у поезіях і прозі Франка та їхнього впливу на читача; • дискусія за ціннісними орієнтирами: щастя, обов’язок, свобода вибору в контексті драми; • етична дискусія «Чи має Анна право на щастя?» з опорою на текст і з урахуванням різних поглядів; • есе «Найболючіша книжка про кохання в українській літературі» з аудіоінсталяцією; творча презентація (за вибором форми і жанру); підсумковий проєкт <i>тощо.</i>
Тема 3.2. Леся Українка		
• пояснює причини виникнення розбіжностей в інтерпретації фактів, явищ, подій, зокрема підтверджуючи це результатами аналізу мовних засобів, що забезпечують формування відповідного підтексту [12 МОВ 1.4.3-1 П]	Леся Українка. «Камінний господар» – драматична поема на основі світового міту про Дон Жуана. Леся Українка і попередня традиція: оригінальність переосмислення. Дон Жуан. Донна Анна (Долорес): вибір між живим почуттям і «кам’яним світом» соціальної норми. Командор як символ холодного порядку.	• Відтворення фактів про час і обставини написання «Камінного господаря», жанрове визначення драматичної поеми та її відмінність від класичної драми; • з’ясування ніцшеанських мотивів сильної особистості та їхнього зв’язку з образами твору;

• виявляє та коментує підтекст, авторську позицію, виражені в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті), зважаючи на національний і загальнолюдський контекст [12 МОВ 2.2.2-1 П] • визначає зв'язок між елементами змісту, структури та мовним оформленням текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) різних стилів, родів, жанрів, напрямів, течій, епох, національних культур за самостійно визначеними критеріями, аргументує обрані критерії [12 МОВ 2.2.3-1 П] • пояснює вплив на читача (адресата) особливостей змісту та форми (зокрема засобів художньої виразності) прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту) у їх взаємозв'язку [12 МОВ 2.4.2-2 П] • обґрунтовує, враховуючи різні погляди, ідеї та переконання, власну позицію щодо широкого кола особистісно та суспільно актуальних проблем, зокрема порушених у художньому тексті, медіатексті [12 МОВ 1.6.1-1 П] • створює тексти різної жанрово-стильової належності (зокрема художні тексти, медіатексти) відповідно до індивідуальних і суспільних потреб на	Конфлікт між вільним духом і суспільною машиною. Ніцшеанські мотиви сильної особистості. Теорія літератури: модернізм (поглиблено), мандрівний сюжет, ідіостиль.	• формулювання запитань за змістом – репродуктивних та інтерпретаційних; • пояснення конфлікту твору: вільний дух проти суспільної машини – через аналіз позицій Дон Жуана, Анни і Командора; • маркування ключових реплік персонажів із поясненням, як мовне оформлення розкриває характер і світоглядну позицію кожного; • «читання зблизька» ключових діалогів: виявлення засобів художньої виразності та їхнього впливу на читача / глядача; • компаративна матриця «Дон Жуан у світовій літературі й творчості Лесі Українки» у цифровому просторі – паралельне зіставлення інтерпретацій за самостійно визначеними критеріями; • визначення зв'язку між жанровою формою драматичної поеми, особливостями конфлікту і мовним оформленням; • виявлення підтексту й авторської позиції: як Леся Українка переосмислює світовий міт у національному і загальнолюдському контексті; • аналіз причин розбіжностей в інтерпретації образу Донни Анни (Долорес): між живим почуттям і «кам'яним світом» норми – як мовні засоби формують різні прочитання; • дискусія «Хто переможець у "Камінному господарі" – Дон Жуан, Анна чи Командор?» з обстоюванням й аргументуванням позиції;
--	---	--

засадах академічної доброчесності [12 МОВ 3.1.1-1 П]		• обґрунтування власної позиції щодо проблеми вибору між свободою і суспільною нормою в особистісному і загальнолюдському вимірі; • уявна папка (костюми, декорації, саундтрек) для сучасної екранізації «Камінного господаря» з письмовим обґрунтуванням режисерської концепції; • підсумковий проєкт тощо.
Тема 3.3. В. Стефаник		
• виявляє особливості змісту та форми почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту, множинного тексту), важливі для підтримання ефективної комунікації [12 МОВ 1.4.1-1 П] • виявляє та коментує підтекст, авторську позицію, виражені в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті), зважаючи на національний і загальнолюдський контекст [12 МОВ 2.2.2-1 П] • визначає зв'язок між елементами змісту, структури та мовним оформленням текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) різних стилів, родів, жанрів, напрямів, течій, епох, національних культур за самостійно визначеними критеріями,	Василь Стефаник. Ключове з творчої біографії митця. Характерні риси ідіостилу митця. Експресіоністська новела. Поетика «крайньої правди». «Камінний хрест». Трагічне звучання твору. Образ Івана Дідуха, символ кам'яного хреста. «Новина». Специфіка жанру. Лаконізм, експресія, символіка новели. Тексти для читання: В. Стефаник «Камінний хрест», «Новина». Теорія літератури: експресіонізм, поетика, метафора, символ.	• Відтворення ключових фактів із творчої біографії Стефаника; • жанрове визначення новели; • пояснення поетики «крайньої правди»: що означає цей принцип і як він реалізується в обох новелах; • робота з текстом: пошук відповідей на запитання, маркування цитат; • формулювання запитань за змістом – репродуктивних та інтерпретаційних; • пояснення символіки кам'яного хреста та його зв'язку з образом Івана Дідуха і долею цілого покоління; • прослуховування аудіозапису новели / читання вголос: виявлення особливостей змісту та форми, важливих для розуміння трагічного звучання і підтримання ефективної комунікації з текстом;

аргументує обрані критерії [12 МОВ 2.2.3-1 П] • визначає та аналізує мовні засоби індивідуального стилю автора [12 МОВ 4.1.1-2 П] • визначає та аналізує функції мовних засобів у текстах різної жанрово-стильової належності для використання у власному мовленні [12 МОВ 4.1.1-3 П] • обґрунтовує, враховуючи різні погляди, ідеї та переконання, власну позицію щодо широкого кола особистісно та суспільно актуальних проблем, зокрема порушених у художньому тексті, медіатексті [12 МОВ 1.6.1-1 П]		• створення письмового повідомлення від імені персонажа з відтворенням його мовної та емоційної манери; • аналіз мовних засобів індивідуального стилю Стефаника: лаконізм, діалектизми, синтаксична напруга, замовчування, повтор – і пояснення їхніх функцій; • визначення зв'язку між жанровою формою новели, стилістичним лаконізмом і трагічним ефектом за самотійно визначеними критеріями; • виявлення підтексту й авторської позиції в «Камінному хресті» і «Новині»: як мовні засоби формують «крайню правду» і визначають вплив на читача; • порівняльний аналіз новел за поетикою, символікою і способом зображення трагічного; • етична дискусія «Чи можна виправдати героя "Новини"?» з опорою на текст і з урахуванням різних поглядів; • обґрунтування власної позиції щодо проблем, порушених у творах: людина перед обличчям безвиході – особистісний і соціальний виміри; • подкаст-епізод «Слово як камінь: поетика творчості В. Стефаника»; • підсумковий проєкт (з вибором форми і жанру) <i>тощо.</i>
---	--	---

Тема 3.4. В. Винниченко

- пов'язує отримані висновки з більш широким контекстом (зокрема історико-культурним) [12 МОВ 1.4.1-2 П]
- виявляє та коментує підтекст, авторську позицію, виражені в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті), зважаючи на національний і загальнолюдський контекст [12 МОВ 2.2.2-1 П]
- визначає зв'язок між елементами змісту, структури та мовним оформленням текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) різних стилів, родів, жанрів, напрямів, течій, епох, національних культур за самостійно визначеними критеріями, аргументує обрані критерії [12 МОВ 2.2.3-1 П]
- визначає естетичний і прагматичний потенціал прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту), зважаючи на особливості його змісту та форми у їх взаємозв'язку [12 МОВ 2.4.2-1 П]
- обґрунтовує, враховуючи різні погляди, ідеї та переконання, власну позицію щодо широкого кола особистісно та суспільно актуальних проблем, зокрема

Володимир Винниченко. Письменник і політик: творча біографія в контексті національно-визвольних змагань. Еміграція, ідеологічні пошуки, повернення до літератури. Принцип «чесності з собою» як основа художнього світогляду. Психологічна проза Винниченка: моральний релятивізм, внутрішній конфлікт, людина на межі вибору. Місце письменника в українському модернізмі.

«Момент». Психологічна новела: поетика миттєвості. Конфлікт між соціальною нормою і природою людини.

Тексти для читання: В. Винниченко «Момент».

Теорія літератури: новела.

- Відтворення ключових фактів біографії Винниченка;
- інфографіка «Моменту»: структура, персонажі, конфлікт між соціальною нормою і природою людини;
- «читання зблизька» «Моменту»: маркування вербальних і невербальних засобів, через які автор передає емоційні стани й реакції персонажів;
- визначення зв'язку між поетикою миттєвості, жанровою формою новели і психологічним конфліктом за самостійно визначеними критеріями;
- виявлення підтексту й авторської позиції: як В. Винниченко оцінює персонажів через добір деталі, синтаксис тощо;
- пов'язування проблематики «Моменту» з ширшим контекстом: місце Винниченка в українському модернізмі та його рецепція в різні епохи;
- подкаст-епізод «Чесність із собою: чи дотримувався цього принципу В. Винниченко?»;
- проектна робота (з вибором форми і жанру)

тощо.

порушених у художньому тексті, медіатексті [12 МОВ 1.6.1-1 П] - досліджує роль вербальних та невербальних засобів у розпізнаванні емоційних реакцій співрозмовника та емоційній саморегуляції в різних ситуаціях спілкування [12 МОВ 1.7.1-1 П] - створює тексти різної жанрово-стильової належності (зокрема художні тексти, медіатексти) відповідно до індивідуальних і суспільних потреб на засадах академічної доброчесності [12 МОВ 3.1.1-1 П]		
МОДУЛЬ 4. УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА XX СТОЛІТТЯ. Тема 4.1. М. Рильський		
- пов'язує отримані висновки з більш широким контекстом (зокрема історико-культурним) [12 МОВ 1.4.1-2 П] - визначає зв'язок між елементами змісту, структури та мовним оформленням текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) різних стилів, родів, жанрів, напрямів, течій, епох, національних культур за самостійно визначеними критеріями, аргументує обрані критерії [12 МОВ 2.2.3-1 П]	Максим Рильський. Ключове з творчої біографії митця. «Київські неокласики» як феномен української літератури 1920-х років: естетика рівноваги, культурного діалогу та європейської освіченості, орієнтація на античну та ренесансну традицію, культ форми. Місце М. Рильського поряд із Миколою Зеровим, Михайлом Драй-Хмарою, Павлом Филиповичем і Юрієм Кленом – «троно п'ятірне нездоланих співців». Тексти для читання: М. Рильський «Молюсь і вірю», «Запахла осінь в'ялим тютюном...», «Яблука допіли, яблука червоні...»,	- Цифрове портфоліо «київських неокласиків»; - подкаст-епізод «Що таке неокласицизм у культурі 1920-х?» о – короткий освітній лекторій; - інтерпретаційний практикум поезій М. Рильського; - груповий дослідницький проєкт «Доля п'ятьох неокласиків» (М. Зеров, М. Драй-Хмара, П. Филипович, Юрій Клен, М. Рильський) – мультимедійні портрети;

- коментує естетичну та мистецьку цінність прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) в культурно-історичному контексті, наводить аргументи для підтвердження наданих коментарів, зокрема посилаючись на авторитетні наукові джерела [12 МОВ 2.3.1-1 П] - визначає та аналізує мовні засоби індивідуального стилю автора [12 МОВ 4.1.1-2 П] - аналізує тексти різної жанрово-стильової належності, зокрема з урахуванням історичного та прагматичного аспектів [12 МОВ 4.1.2-2 П] - обґрунтовує, враховуючи різні погляди, ідеї та переконання, власну позицію щодо широкого кола особистісно та суспільно актуальних проблем, зокрема порушених у художньому тексті, медіатексті [12 МОВ 1.6.1-1 П]	«Шопен», «Солодкий світ!», «У теплі дні збирання винограду», «Синя далечінь», «Несіть богам дари» чи інші твори (за вибором учителя / учительки). Теорія літератури: неокласицизм; сонет (поглиблено); паралелізм.	- дебати «Чи можна вижити високою культурою в добу терору?» з аргументацією та обстоюванням позиції; - мультимедійний есе-«саундтрек» «Шопен Рильського + Шопен у звуці» (поєднання поезії та аудіо); - груповий проєкт <i>тощо.</i>
Тема 4.2. М. Бажан		
- виявляє та коментує підтекст, авторську позицію, виражені в тексті, зважаючи на національний і загальнолюдський контекст [12 МОВ 2.2.2-1 П] - визначає зв'язок між елементами змісту, структури та мовним оформленням текстів різних стилів, родів, жанрів, напрямів за самостійно	Микола Бажан. Ключове з творчої біографії.. Місце митця в контексті української поезії ХХ ст. Пізня лірика М. Бажана. Споглядальність, філософський задум і медитативна інтонація поезії «На луг лягло благословіння снігу...». Всесвіт як живий, гармонійний організм, простір духовної свободи в поезії	- Відтворення ключових фактів творчої біографії М. Бажана; - пояснення особливостей пізньої лірики Бажана: як медитативна інтонація і філософська споглядальність відрізняються від динаміки ранніх текстів; «читання зблизька» обраних поезій: маркування образів, інтонаційних і

визначеними критеріями, аргументує обрані критерії [12 МОВ 2.2.3-1 П] • визначає та аналізує мовні засоби індивідуального стилю автора [12 МОВ 4.1.1-2 П] • визначає та аналізує функції мовних засобів у текстах різної жанрово-стильової належності для використання у власному мовленні [12 МОВ 4.1.1-3 П] • обґрунтовує, враховуючи різні погляди, ідеї та переконання, власну позицію щодо широкого кола особистісно та суспільно актуальних проблем, зокрема порушених у художньому тексті [12 МОВ 1.6.1-1 П]	«Спалах сузір'я». Візуальна пластичність і філософічність поезії «Фонтан». Тексти для читання: М. Бажан «На луг лягло благословіння снігу...», «Спалах сузір'я», «Фонтан» (дві поезії на вибір). Теорія літератури: конструктивізм, філософська лірика, медитація.	синтаксичних особливостей із поясненням їхнього зв'язку з темою духовної свободи і гармонії всесвіту; • аналіз мовних засобів індивідуального стилю Бажана – візуальна пластичність, космічна образність – і пояснення їхніх функцій; • визначення підтексту й авторської позиції в обраній поезії: що «зашифровано» в образах снігу, сузір'я, фонтану в загальнолюдському і національному контексті; • порівняння поезики М. Бажана і М. Рильського за самостійно визначеними критеріями: два способи осмислювати красу і свободу в одну добу; • обґрунтування власної позиції: есе або усний коментар «Філософія пізнього Бажана: втеча від дійсності чи спосіб її пережити?» <i>тощо.</i>
Тема 4.3. В. Підмогильний		
• виявляє та коментує підтекст, авторську позицію, виражені в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті), зважаючи на національний і загальнолюдський контекст [12 МОВ 2.2.2-1 П] • визначає зв'язок між елементами змісту, структури та мовним	Валер'ян Підмогильний. Ключове з творчої біографії. «Місто» – український урбаністичний роман. Композиція і сюжет твору. Жіночі образи (Надійка, Мусінська, Зоська, Рита) як сходинок соціального та психологічного «завоювання» міста героєм. Місто як простір спокус і змін.	• Інфографіка понять: урбаністичний роман, психологізм, екзистенціалізм) і їхнє смислове навантаження; • ведення читацького щоденника під час читання роману: фіксування ключових епізодів, реакцій на персонажів, питань до тексту;

оформленням текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) різних стилів, родів, жанрів, напрямів, течій, епох, національних культур за самостійно визначеними критеріями, аргументує обрані критерії [12 МОВ 2.2.3-1 П] • визначає естетичний і прагматичний потенціал прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту), зважаючи на особливості його змісту та форми у їх взаємозв'язку [12 МОВ 2.4.2-1 П] • пояснює вплив на читача (адресата) особливостей змісту та форми (зокрема засобів художньої виразності) прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту) у їх взаємозв'язку [12 МОВ 2.4.2-2 П] • визначає та аналізує мовні засоби індивідуального стилю автора [12 МОВ 4.1.1-2 П] • обґрунтовує, враховуючи різні погляди, ідеї та переконання, власну позицію щодо широкого кола особистісно та суспільно актуальних проблем, зокрема порушених у художньому тексті, медіатексті [12 МОВ 1.6.1-1 П] • створює тексти різної жанрово-стильової належності (зокрема художні	Психологізм. Інтертекстуальні зв'язки з Гі де Мопассаном і Г. Флобером. Тексти для читання: В. Підмогильний «Місто» (повний текст). Теорія літератури: урбаністичний роман, екзистенціалізм.	• тлумачення епіграфів твору та їхнього зв'язку з проблематикою і авторською позицією; • галерея героїв роману в цифровому просторі: портрет, роль у системі образів, зв'язок із темою «завоювання» міста; • «читання зблизька» ключових епізодів: маркування психологічних засобів і пояснення їхніх функцій у розкритті внутрішнього стану персонажів; • інтерактивна «мапа Києва» за романом: ключові локації та їхній символічний смисл у структурі твору; • аналіз жіночих образів (Надійка, Мусінька, Зоська, Рита) як сходинок соціального й психологічного «завоювання» міста: зв'язок між композицією роману і розвитком героя; • подкаст-епізод «Екзистенціалістський роман: новаторство 1920-х»; • дискусія «Яких прикмет – янгола чи тварини – більше в С. Радченка?» з опорою на текст й обґрунтуванням позиції;; • есе «Місто завжди перемагає?»; • дослідницький практикум «Українські 1920-ті: Київ В. Підмогильного»; • написання і взаємне рецензування есе за текстом твору з покликанням на мовні норми та авторитетні джерела; <i>тощо.</i>
--	---	--

тексти, медіатексти) відповідно до індивідуальних і суспільних потреб на засадах академічної доброчесності [12 МОВ 3.1.1-1 П] • визначає вплив виявлених помилок на функціональність тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту) [12 МОВ 3.3.1-1 П] • усуває недоліки у власному і чужому тексті, аргументує зроблені виправлення, посиляючись на здобуті знання, відповідні авторитетні наукові джерела, мовні норми, з урахуванням власних мовних уподобань [12 МОВ 3.3.2-1 П]		
Тема 4.4. Ю. Яновський		
• виявляє та коментує підтекст, авторську позицію, виражені в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті), зважаючи на національний і загальнолюдський контекст [12 МОВ 2.2.2-1 П] • визначає зв'язок між елементами змісту, структури та мовним оформленням текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) різних стилів, родів, жанрів, напрямів, течій, епох, національних культур за самостійно визначеними критеріями,	Юрій Яновський. Прозаїк, кіносценарист. «Вершники» (огляд). Жанрова специфіка (роман у новелах), кінематографічна поетика, панорама подій часів громадянської війни. «Подвійне коло» – трагедія братовбивства як метафора громадянської війни. Конфлікт між ідеологією і кров'ю, між класовою лояльністю і родинною пам'яттю. Хронотоп степу. «Дитинство» – біографічна новела, в основі якої дитячі спогади, пов'язані з образом Миколи Куліша: спільне херсонське коріння, степове село, атмосфера дитинства. Микола	• Пояснення жанрового визначення роману в новелах і його відмінності від класичного роману; • інфографіка фабули кожної новели: ключові події, персонажі, хронотоп; • цифрова галерея ключових сцен новел: що відбувається і як це показано – словом, ритмом, деталлю; • пояснення хронотопу степу і його ролі у формуванні трагічного звучання «Подвійного кола»; • пояснення дитячої оптики у «Дитинстві» як способу побачити епоху без ідеологічного фільтру – і як прихованого

аргументує обрані критерії [12 МОВ 2.2.3-1 П] • пояснює вплив на читача (адресата) особливостей змісту та форми (зокрема засобів художньої виразності) прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту) у їх взаємозв'язку [12 МОВ 2.4.2-2 П] • визначає та аналізує мовні засоби індивідуального стилю автора [12 МОВ 4.1.1-2 П] • обґрунтовує, враховуючи різні погляди, ідеї та переконання, власну позицію щодо широкого кола особистісно та суспільно актуальних проблем, зокрема порушених у художньому тексті, медіатексті [12 МОВ 1.6.1-1 П] • створює тексти різної жанрово-стильової належності (зокрема художні тексти, медіатексти) відповідно до індивідуальних і суспільних потреб на засадах академічної доброчесності [12 МОВ 3.1.1-1 П]	Куліш як прототип Данилка. Новела як прихований портрет друга і данина пам'яті. Дитяча оптика як спосіб побачити епоху без ідеологічного фільтру. Тексти для читання: Ю. Яновський «Вершники» (новели «Подвійне коло», «Дитинство»). Теорія літератури: роман у новелах, прототип, хронотоп.	портрета М. Куліша; • «кадровий аналіз» – пошук кінематографічних прийомів у фрагменті новели і пояснення їхнього впливу на читача; • аналіз мовних засобів індивідуального стилю Ю. Яновського: монтажна динаміка, романтична інтонація, пейзаж; • визначення підтексту в «Дитинстві»; визначення зв'язку між жанровою формою роману в новелах, кінематографічною поетикою і способом відтворення громадянської війни за самостійно визначеними критеріями; • подкаст-епізод «Роман-цикл і кінонарративність»; • дискусія «Ю. Яновський і степ: чи природа завжди більша за людину?» з обстоюванням позиції; • есе «Романтика в часи терору: естетична позиція чи самозахист?» з фотоесе-супроводом <i>тощо.</i>
Тема 4.5. Віктор Домонтович		
• виявляє та коментує підтекст, авторську позицію, виражені в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті), зважаючи на національний і	Віктор Домонтович (Віктор Петров). Ключове з життєвого та творчого шляху. Філософсько-інтелектуальна проза.	• Презентація про життєвий і творчий шлях Віктора Домонтовича (Петрова); • жанрове визначення філософсько-інтелектуальної прози;

загальнолюдський контекст [12 МОВ 2.2.2-1 П] • визначає зв'язок між елементами змісту, структури та мовним оформленням текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) різних стилів, родів, жанрів, напрямів, течій, епох, національних культур за самостійно визначеними критеріями, аргументує обрані критерії [12 МОВ 2.2.3-1 П] • визначає естетичний і прагматичний потенціал прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту), зважаючи на особливості його змісту та форми у їх взаємозв'язку [12 МОВ 2.4.2-1 П] • визначає та аналізує мовні засоби індивідуального стилю автора [12 МОВ 4.1.1-2 П] • обґрунтовує, враховуючи різні погляди, ідеї та переконання, власну позицію щодо широкого кола особистісно та суспільно актуальних проблем, зокрема порушених у художньому тексті, медіатексті [12 МОВ 1.6.1-1 П]	«Дівчина з ведмедиком». Специфіка жанру. Середовище київської інтелігенції. Образна система твору. Рефлексії персонажів. «Текст у тексті». Композиційні особливості твору. Роман про принадність і крах авангарду, який зрікається всіх традицій. Інтелектуальна іронія. Тексти для читання: В. Домонтович «Дівчина з ведмедиком». Теорія літератури: філософсько-інтелектуальна проза, повість, роман.	• цифрова мапа сюжету твору: ключові події, персонажі, рефлексійні вставки і їхнє місце в композиції; • подкаст-епізод «Що таке інтелектуалістська проза?»: пояснення жанру і його відмінності від психологічної та реалістичної прози; • «характеристика наратора Домонтовича» – спільний практикум маркування ознак авторського голосу: іронія, дистанція, інтелектуальна гра; • аналіз прийому «текст у тексті» та його ролі в композиції і смисловій структурі твору; • аналіз мовних засобів індивідуального стилю Віктора Домонтовича: есеїстичність, філософський відступ, іронічна деталь; • визначення зв'язку між інтелектуальною іронією, образною системою і темою принадності та краху авангарду за самостійно визначеними критеріями; • дослідницький практикум «Інтелектуальна гра як сюжет»: як Віктор Домонтович перетворює ідеї та рефлексії на рушійну силу нарації; • виявлення підтексту й авторської позиції: що Віктор Домонтович насправді думає про середовище київської інтелігенції і авангард – і як це зашифровано в тексті; • визначення естетичного і прагматичного потенціалу твору: що «Дівчинка з ведмедиком» говорить читачеві сьогодні;
---	--	---

		есе «Українська інтелектуалістська проза: чому вона досі мало znana?» <i>тощо.</i>
Тема 4.6. М. Куліш		
- пояснює причини виникнення розбіжностей в інтерпретації фактів, явищ, подій, зокрема підтверджуючи це результатами аналізу мовних засобів, що забезпечують формування відповідного підтексту [12 МОВ 1.4.3-1 П] - виявляє та коментує підтекст, авторську позицію, виражені в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті), зважаючи на національний і загальнолюдський контекст [12 МОВ 2.2.2-1 П] - визначає зв'язок між елементами змісту, структури та мовним оформленням текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) різних стилів, родів, жанрів, напрямів, течій, епох, національних культур за самостійно визначеними критеріями, аргументує обрані критерії [12 МОВ 2.2.3-1 П] - пояснює вплив на читача (адресата) особливостей змісту та форми (зокрема засобів художньої виразності) прочитаного тексту (зокрема	«Народний Малахій». Проблеми фальшивого месіанства, утопічних ідей, кризи особистості та невідповідності між романтичними мріями й жорстокою реальністю. Абсурдність радянської дійсності. Поетика твору. Тексти для читання: М. Куліш «Народний Малахій» (повний текст). Теорія літератури: трагікомедія.	- Галерея головних персонажів п'єси: характери, функції, місце в системі образів; - карта «реформ» Малахія в цифровому просторі; - пояснення поняття «фальшиве месіанство» на основі образу Малахія і його «реформаторської» логіки; «читання зблизька» ключових сцен: маркування мовних засобів, що створюють ефект абсурду і трагікомічного напруження; - визначення теми, ідеї, проблематики, конфлікту твору; - аналіз мовних засобів ідіостилу М. Куліша: трагікомічна іронія, мова персонажів як соціальна і психологічна характеристика; - визначення зв'язку між жанром трагікомедії, поетикою абсурду і соціально-політичним підтекстом п'єси за самостійно визначеними критеріями; - аналіз причин розбіжностей в інтерпретації Малахія: юродивий, реформатор чи диктатор – як мовні засоби і структура твору формують різні прочитання;

художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту) у їх взаємозв'язку [12 МОВ 2.4.2-2 П] • обґрунтовує, враховуючи різні погляди, ідеї та переконання, власну позицію щодо широкого кола особистісно та суспільно актуальних проблем, зокрема порушених у художньому тексті, медіатексті [12 МОВ 1.6.1-1 П] • визначає та аналізує мовні засоби індивідуального стилю автора [12 МОВ 4.1.1-2 П]		• виявлення підтексту й авторської позиції: як Куліш критикує радянську дійсність через образ Малахія – і чому ця критика стала вироком; • подкаст-епізод «Утопія Малахія»; • дискусія «Малахій – юродивий чи диктатор?» з обстоюванням позиції; • есе «За що Куліша розстріляли тричі – як автора трьох останніх п'єс?»; • творчий проєкт (з вибором форми і жанру) <i>тощо.</i>
--	--	--

Тема 4.7. Іван Багряний

• пов'язує отримані висновки з більш широким контекстом (зокрема історико-культурним) [12 МОВ 1.4.1-2 П] • виявляє та коментує підтекст, авторську позицію, виражені в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті), зважаючи на національний і загальнолюдський контекст [12 МОВ 2.2.2-1 П] • визначає зв'язок між елементами змісту, структури та мовним оформленням текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) різних стилів, родів, жанрів, напрямів, течій, епох, національних культур за самостійно визначеними критеріями,	Іван Багряний (Іван Лозов'яга). Біографія як роман. Досвід БАМлагу і далекосхідної тайги як основа творчості. «Тигролови» – пригодницький роман із потужним національно-визвольним підтекстом. Утеча Григорія Многогрішного з радянського етапу як метафора прориву до свободи. Тайга як простір випробування і відродження. Родина Сірків – образ українства, що вижило і зберегло себе. Любов, честь і гідність як протиполог системі терору. Автобіографізм роману. Жанровий синтез. Лист-памфлет «Чому я не хочу вертатись до СРСР?» – відповідь на радянську репатріаційну кампанію серед українських переміщених осіб у повоєнній Європі.	• Відтворення ключових фактів біографії Багряного: арешти, БАМлаг, втеча, еміграція – як особистий досвід стає основою творчості; • інфографіка сюжету роману: ключові події, хронотоп тайги, рушійні сили конфлікту; • цифрова галерея персонажів: портрет, роль, місце в системі образів; • пояснення автобіографічної основи роману і жанрового синтезу «Тигроловів»: пригода, лірика, антитоталітарна сповідь – як ці складники взаємодіють; • аналітична схема «Типологія героїв Івана Багряного»: як характери будуються навколо опозиції гідність / система;
--	--	---

аргументує обрані критерії [12 МОВ 2.2.3-1 П] • визначає естетичний і прагматичний потенціал прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту), зважаючи на особливості його змісту та форми у їх взаємозв'язку [12 МОВ 2.4.2-1 П] • обґрунтовує, враховуючи різні погляди, ідеї та переконання, власну позицію щодо широкого кола особистісно та суспільно актуальних проблем, зокрема порушених у художньому тексті, медіатексті [12 МОВ 1.6.1-1 П] • створює тексти різної жанрово-стильової належності (зокрема художні тексти, медіатексти) відповідно до індивідуальних і суспільних потреб на засадах академічної доброчесності [12 МОВ 3.1.1-1 П]	Політична декларація національної гідності й прав людини. Документ епохи і зразок публіцистичної майстерності. Тексти для читання: І. Багряний «Тигролови» (повний текст), «Чому я не хочу вертатись до СРСР?» (повний текст). Теорія літератури: пригодницький роман, автобіографізм, памфлет.	• аналіз памфлета «Чому я не хочу вертатись до СРСР?»: риторична структура, мовні засоби публіцистичної майстерності, логіка аргументації; • визначення підтексту й авторської позиції в романі: як пригодницька форма «кодує» національно-визвольний зміст і чому саме такий жанровий вибір; • пов'язування проблематики обох текстів із ширшим контекстом: доля українського еміграційного письменства і боротьба за право на ідентичність у повоєнній Європі; • дискусія «Чому Багряний обрав пригодницьку форму для серйозної теми?» з обстоюванням й аргументуванням позиції; • дослідницький портал «Українська еміграційна література ХХ ст.»: місце Івана Багряного в контексті, визначення естетичного і прагматичного потенціалу його текстів сьогодні; • подкаст-епізод «Нескорене українство як концепція»; • власний текст за вибором жанру: відповідь на памфлет, сучасна декларація або есе в стилі Івана Багряного <i>тощо.</i>
Тема 4.8. Л. Костенко		
• пов'язує отримані висновки з більш широким контекстом (зокрема	«Маруся Чурай» – історичний роман у віршах.	• Відтворення фактів про час написання роману, його місце в творчості Л. Костенко і в контексті шістдесятництва;

історико-культурним) [12 МОВ 1.4.1-2 П] • виявляє та коментує підтекст, авторську позицію, виражені в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті), зважаючи на національний і загальнолюдський контекст [12 МОВ 2.2.2-1 П] • визначає зв'язок між елементами змісту, структури та мовним оформленням текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) різних стилів, родів, жанрів, напрямів, течій, епох, національних культур за самостійно визначеними критеріями, аргументує обрані критерії [12 МОВ 2.2.3-1 П] • коментує естетичну та мистецьку цінність прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) в культурно-історичному контексті, наводить аргументи для підтвердження наданих коментарів, зокрема посилаючись на авторитетні наукові джерела [12 МОВ 2.3.1-1 П] • обґрунтовує роль і місце тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) в культурно-історичному процесі, зважаючи на самостійно проведений аналіз різних поглядів, інтерпретацій, оцінок тексту в різних джерелах [12 МОВ 2.4.3-1 П]	Жанрова специфіка, історичний контекст, сюжет твору. Проблематика роману. Поетика. Місце твору в українському літературному каноні. Тексти для читання: Ліна Костенко «Маруся Чурай» (повний текст). Теорія літератури: історичний роман у віршах, ліро-епос (поглиблено).	• жанрове визначення «історичний роман у віршах»; • ведення читацького щоденника під час читання: фіксування ключових образів, ліричних відступів, запитань до тексту; • галерея персонажів та ключових пісень Марусі: хто є хто, які пісні їй приписують і як вони пов'язані з долею героїні; характеристика персонажів твору: Маруся, Гриць, Іван Іскра – мотиви, вибори, відповідальність; • «читання зблизька» ключових розділів: маркування засобів поетики – ритм, авторський голос, фольклорна образність – і пояснення їхніх функцій; • визначення зв'язку між жанровою формою, фольклорною основою і поетикою роману за самостійно визначеними критеріями; • виявлення підтексту й авторської позиції: як Л. Костенко через минуле говорить про сучасність і про ціну вибору; • пов'язування проблематики роману з ширшим контекстом: шістдесятництво, спротив, національна ідентичність і питання про те, що означає бути Україною; • коментар до естетичної та мистецької цінності роману з покликанням на авторитетні наукові джерела; • обґрунтування ролі та місця «Марусі Чурай» в українському літературному каноні на основі аналізу різних поглядів, інтерпретацій та оцінок;
--	---	---

• обґрунтовує, враховуючи різні погляди, ідеї та переконання, власну позицію щодо широкого кола особистісно та суспільно актуальних проблем, зокрема порушених у художньому тексті, медіатексті [12 МОВ 1.6.1-1 П] • представляє створені тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) в різний спосіб, за потреби аргументуючи власну позицію та виявляючи творчу індивідуальність [12 МОВ 3.1.1-2 П]		• подкаст-епізод «Історичний роман у віршах: жанровий парадокс?»; • етична дискусія «Хто винен у трагедії Марусі?» з обстоюванням позиції й урахуванням різних поглядів; • есе «Маруся – образ України?» з аргументацією та виявленням творчої індивідуальності тощо.
Тема 4.9. В. Стус		
• виявляє та коментує підтекст, авторську позицію, виражені в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті), зважаючи на національний і загальнолюдський контекст [12 МОВ 2.2.2-1 П] • визначає зв'язок між елементами змісту, структури та мовним оформленням текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) різних стилів, родів, жанрів, напрямів, течій, епох, національних культур за самостійно визначеними критеріями, аргументує обрані критерії [12 МОВ 2.2.3-1 П] • визначає естетичний і прагматичний потенціал прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту,	Василь Стус. Творча біографія як свідчення. «Палімпсести» – центральна збірка таборового періоду. Поетика палімпсесту: текст поверх тексту, пам'ять поверх мовчання, людина поверх системи. Мотиви болю, внутрішньої свободи, стоїчного спротиву. Лірика різних періодів: від ранніх поезій до таборових текстів. Еволюція образу ліричного «я»: від громадянського голосу – до екзистенційної сповіді. Тексти для читання: «Ярій, душе!», «Цей біль – як алкоголь агоній», «Крізь сотні сумнівів я йду до тебе...», «Пам'яті Алли Горської» чи інші (за вибором учителя / учительки).	• Відтворення ключових фактів творчої біографії В. Стуса: арешти, табори, загибель – і місце поета в шістдесятичті та українському опорі; • пояснення поняття «палімпсест»; • пояснення еволюції образу ліричного «я»: від громадянського голосу ранніх поезій – до екзистенційної сповіді таборових текстів; • «лабораторія слова» – художня мова у віршах із систематизацією в цифровому просторі: образи, синтаксис, звукопис, концентрована метафора; • аналіз поезій: виявлення підтексту й авторської позиції через мовні засоби – як В. Стус кодує особистісне і політичне в межах одного рядка;

множинного та/або неструктурованого тексту), зважаючи на особливості його змісту та форми у їх взаємозв'язку [12 MOV 2.4.2-1 П] • пояснює вплив на читача (адресата) особливостей змісту та форми (зокрема засобів художньої виразності) прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту) у їх взаємозв'язку [12 MOV 2.4.2-2 П] • визначає та аналізує мовні засоби індивідуального стилю автора [12 MOV 4.1.1-2 П] • досліджує власне і чуже мовлення (зокрема художній текст, медіатекст), зважаючи на особливості розвитку мови, для мовленнєвого самовдосконалення [12 MOV 4.1.2-1 П] • обґрунтовує, враховуючи різні погляди, ідеї та переконання, власну позицію щодо широкого кола особистісно та суспільно актуальних проблем, зокрема порушених у художньому тексті, медіатексті [12 MOV 1.6.1-1 П]	Теорія літератури: екзистенціалізм (поглиблено).	• аналіз мовних засобів ідіостилю В. Стуса: парадокс, інверсія, звернення, напружений синтаксис, пояснення їхніх функцій і впливу на читача; • практикум «Стус і Рільке» – зіставлення уривків із «Сонетів до Орфея» і таборової лірики за самостійно визначеними критеріями: спільне і відмінне в осмисленні страждання і свободи; • визначення естетичного і прагматичного потенціалу поезій: що ці тексти роблять із читачем і чому вони не втрачають сили; • подкаст-епізод «Палімпсест як поетичний принцип»; • етична дискусія «Чи можлива поезія в катастрофі?» з обстоюванням позиції; • есе «Чому Стуса все ще боїться російська культура?» <i>тощо.</i>
Тема 4.10. Гр. Тютюнник		
• виявляє та коментує підтекст, авторську позицію, виражені в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті), зважаючи на національний і	Григор Тютюнник – майстер психологічної новели. Ключове з творчої біографії. Поетика «тихої прози»: мінімалізм засобів – максимум психологічної глибини. Мистецтво	• Відтворення ключових фактів творчої біографії Тютюнника;

загальнолюдський контекст [12 МОВ 2.2.2-1 П] • визначає зв'язок між елементами змісту, структури та мовним оформленням текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) різних стилів, родів, жанрів, напрямів, течій, епох, національних культур за самостійно визначеними критеріями, аргументує обрані критерії [12 МОВ 2.2.3-1 П] • пояснює вплив на читача (адресата) особливостей змісту та форми (зокрема засобів художньої виразності) прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту) у їх взаємозв'язку [12 МОВ 2.4.2-2 П] • визначає та аналізує мовні засоби індивідуального стилю автора [12 МОВ 4.1.1-2 П] • обґрунтовує, враховуючи різні погляди, ідеї та переконання, власну позицію щодо широкого кола особистісно та суспільно актуальних проблем, зокрема порушених у художньому тексті, медіатексті [12 МОВ 1.6.1-1 П] • представляє створені тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) в різний спосіб, за потреби аргументуючи власну позицію та виявляючи творчу індивідуальність [12 МОВ 3.1.1-2 П]	невисловленого: підтекст, деталь, мовчання як смисл. «Зав'язь» – пробудження почуттів і перший досвід людської близькості. Образ природи як дзеркало внутрішнього стану. Дитяча й підліткова оптика в зображенні дорослого світу. «Три зозулі з поклоном» – одна з найдосконаліших українських новел ХХ століття. Присвята твору. Тема нерозділеного кохання та прожитого «не свого життя». Лист як форма сповіді й прощання. Точність деталі як психологічне одкровення. «Холодна м'ята». Пам'ять, втрата, зв'язок між поколіннями. Запах як тригер спогаду. Поетика новели. Тексти для читання: Гр. Тютюнник «Зав'язь», «Три зозулі з поклоном»; «Холодна м'ята». Теорія літератури: психологічна новела (поглиблено), символ, художня деталь (поглиблено).	• пояснення поетики «тихої прози» як художнього принципу: мінімалізм засобів і максимум психологічної глибини; • інфографіка сюжетів новел; • галерея персонажів із коментарем до їхніх психологічних портретів; • формулювання запитань за змістом – репродуктивних та інтерпретаційних – до кожної новели; • «читання зблизька» ключових фрагментів: маркування деталей, символів і пояснення їхньої ролі у формуванні підтексту; • «підтекстова студія» – пошук невисловленого у «Трьох зозулях з поклоном»: що лишається між рядками і як це впливає на читача; • аналіз мовних засобів ідіостилю Тютюнника: деталь, пауза, природа як дзеркало стану, запах як тригер пам'яті, пояснення їхніх функцій; • визначення зв'язку між жанровою формою новели, поетикою мінімалізму і психологічним ефектом кожного тексту за самостійно визначеними критеріями; • виявлення підтексту й авторської позиції: як автор через побутову деталь і природний образ говорить про загальнолюдське; • дискусія «Кому пише мати у "Трьох зозулях з поклоном" – і чому це так важливо?» з обстоюванням позиції; • медіапроект-розкадрування «Трьох зозуль...» як короткого фільму: переклад
--	--	--

		літературного підтексту в кінематографічну мову; • подкаст-епізод «Тиха проза: що це?»; • есе за творчістю Тютюнника з аргументацією власної позиції та виявленням творчої індивідуальності тощо.
--	--	--

МОДУЛЬ 5. УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА КІНЦЯ XX – ПОЧАТКУ XXI СТОЛІТТЯ.

Твори за вибором учительства / учнівства

• виявляє особливості змісту та форми почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту, множинного тексту), важливі для підтримання ефективної комунікації [12 MOV 1.4.1-1 П] • пов'язує отримані висновки з більш широким контекстом (зокрема історико-культурним) [12 MOV 1.4.1-2 П] • дотримується інформаційної гігієни, виявляє та розрізняє в усному повідомленні різні види маніпуляції, неправдиву інформацію і пропаганду [12 MOV 1.4.2-1 П] • обґрунтовує, враховуючи різні погляди, ідеї та переконання, власну позицію щодо широкого кола особистісно та суспільно актуальних проблем, зокрема порушених у художньому тексті, медіатексті [12 MOV 1.6.1-1 П]	Вибір авторів / авторок і творів для вивчення.	• Цифрова стрічка п'ятих авторів воєнного письма з короткими портретами; • цифрова мапа ключових творів обраного автора / авторки; • інфографіка сюжету обраного твору; стрічка основних фабульних вузлів; • подкаст-епізод «Стиль автора до і після 2014 та 2022 років»; • подкаст-епізод «Що нового цей автор / авторка пропонує українській прозі»; • подкаст-епізод «Поетика свідчення: ключові ознаки»; • читацький щоденник з кодами «нова реальність / документальне / лірика й под.»; • індивідуальна презентація обраного автора / авторки;
--	--	---

• виявляє та коментує підтекст, авторську позицію, виражені в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті), зважаючи на національний і загальнолюдський контекст [12 МОВ 2.2.2-1 П] • визначає зв'язок між елементами змісту, структури та мовним оформленням текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) різних стилів, родів, жанрів, напрямів, течій, епох, національних культур за самостійно визначеними критеріями, аргументує обрані критерії [12 МОВ 2.2.3-1 П] • використовує, зокрема адаптує, подану в тексті або кількох текстах інформацію в умовах іншого контексту [12 МОВ 2.2.4-1 П] • коментує естетичну та мистецьку цінність прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) в культурно-історичному контексті, наводить аргументи для підтвердження наданих коментарів, зокрема посиляючись на авторитетні наукові джерела [12 МОВ 2.3.1-1 П] • визначає естетичний і прагматичний потенціал прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту, множинного та/або неструктурованого тексту), зважаючи на особливості його змісту та форми у їх взаємозв'язку [12 МОВ 2.4.2-1 П]		• дослідження «Українська поезія до і після 24 лютого 2022» – мультимедійний колаж; • дискусія «Чи має сучасний письменник/-ця бути публічним/-ою інтелектуалом/-кою?»; • дискусія «Чи можлива сучасна "велика українська проза"?» з обстоюванням позиції.; • відгук-постер на сучасний твір; • експериментальний літературний продукт у стилі обраного автора (фанфік / стилізація / колаж); • есе «Чому сучасна українська література є частиною світової?»; • есе «Моя книжка для майбутнього канону»; • літературна вечере-перформанс із обговоренням у класі; есе «Чи треба пам'ятати – або як писати про війну?» тощо.
--	--	--

• обґрунтовує роль і місце тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) в культурно-історичному процесі, зважаючи на самостійно проведений аналіз різних поглядів, інтерпретацій, оцінок тексту в різних джерелах [12 МОВ 2.4.3-1 П] • аргументовано використовує та поєднує різні способи фіксування інформації з одного або кількох текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів), дотримуючись достовірності і засад академічної доброчесності, відповідно до самостійно визначеної мети [12 МОВ 2.6.1-1 П] • експериментує з текстом за самостійно визначеною творчою стратегією з урахуванням особливостей аудиторії (змінює стиль, жанр, рід тощо) [12 МОВ 2.7.1-1 П] • створює тексти різної жанрово-стильової належності (зокрема художні тексти, медіатексти) відповідно до індивідуальних і суспільних потреб на засадах академічної доброчесності [12 МОВ 3.1.1-1 П] • представляє створені тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) в різний спосіб, за потреби аргументуючи власну позицію та виявляючи творчу індивідуальність [12 МОВ 3.1.1-2 П] • обґрунтовує вибір засобів вираження мовлення (зокрема засобів художньої виразності) з урахуванням комунікативної		
---	--	--

доцільності, стильових і соціокультурних норм [12 МОВ 3.1.2-1 П] • пояснює іншим особам ознаки небезпечного (зокрема маніпулятивного) впливу в цифровому середовищі, способи протидії такому впливу та правила дотримання безпечної поведінки в цифровому середовищі [12 МОВ 3.2.3-1 П]		
Підсумок і резервний час		
• обґрунтовує роль і місце тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) в культурно-історичному процесі, зважаючи на самостійно проведений аналіз різних поглядів, інтерпретацій, оцінок тексту в різних джерелах [12 МОВ 2.4.3-1 П] • обґрунтовує доречність та ефективність певної форми усного повідомлення відповідно до контексту комунікативної взаємодії, пропонуючи способи і прийоми її покращення [12 МОВ 1.5.1-1 П] • обґрунтовує сильні та слабкі сторони позицій учасників усної комунікації з увагою до особливостей змісту і форми повідомлення, пропонує доцільні способи покращення комунікативної взаємодії [12 МОВ 1.5.2-1 П] • обґрунтовує, враховуючи різні погляди, ідеї та переконання, власну позицію	Підсумкове повторення тем; читацька конференція; резерв для шкільної літературної події.	• Спільна читацька біографія трирічного курсу в цифровому просторі; • бліц-конференція – ключові ідеї блоків трирічного курсу у форматі 30-секундних пітчінгових промов; • літературна гра «Українська література» – командний квест із QR-станціями; • читацька конференція «Канон і я: мої п'ятнадцять текстів» з 7-хвилинними презентаціями; • захист підсумкового індивідуального / групового проєкту із взаємооцінюванням за рубрикою; • власна читацька декларація перед випуском – мультимедійне послання майбутньому собі <i>тощо.</i>

щодо широкого кола особистісно та суспільно актуальних проблем, зокрема порушених у художньому тексті, медіатексті [12 МОВ 1.6.1-1 П] • створює тексти різної жанрово-стильової належності (зокрема художні тексти, медіатексти) відповідно до індивідуальних і суспільних потреб на засадах академічної доброчесності [12 МОВ 3.1.1-1 П] • представляє створені тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) в різний спосіб, за потреби аргументуючи власну позицію та виявляючи творчу індивідуальність [12 МОВ 3.1.1-2 П]		
---	--	--

Прикінцева частина

1. Методичні підходи до реалізації Програми.

Реалізація Програми передбачає компетентнісний, діяльнісний, діалогічний, особистісно орієнтований і концентричний підходи з акцентом на глибоке осмислення художнього тексту, розвиток читацької самостійності, критичного мислення та інтерпретаційних навичок. Методичною рамкою є стратегія «читання зблизька» (close reading), що передбачає багаторазове уважне прочитання тексту, формулювання аналітичних запитань, дослідження мовних і стилістичних засобів, логіки образів, емоційної тональності, виявлення авторської позиції, аргументування інтерпретацій і рефлексію.

Використання «читання зблизька» сприяє тому, щоб учнівство не лише розуміло загальний зміст прочитаного, а й навчалось «бачити» текст – його структуру, стилістику, образи, підтексти. Такий підхід забезпечує перехід від буквального сприймання до осмисленої взаємодії з текстом і до глибокого читання як особистісної практики мислення, рефлексії та емпатії.

Реалізація Програми передбачає послідовне формування в учнівства літературознавчої компетенції – здатності читати, аналізувати, інтерпретувати й оцінювати художні тексти на основі розуміння їхньої структури, мови, жанрових особливостей і культурного контексту. З цією метою рекомендовано:

- розглядати біографію письменника / письменниці не як самоціль, а як контекст для розуміння творчості: акцентувати на тих фактах, подіях і обставинах, які безпосередньо впливають на зміст, поетику чи інтерпретацію конкретних текстів;
- запроваджувати базову термінологію літературознавства (образ, мотив, конфлікт, символ, інтертекст, хронотоп тощо) не як механічне заучування, а як інструмент для глибшого аналізу текстів;
- залучати учнівство до порівняння різних інтерпретацій одного й того самого твору – академічних, читацьких, мистецьких, сценічних тощо;
- розвивати здатність до обґрунтованої читацької позиції – з опорою на текст, контекст й особистий досвід;
- застосовувати принцип множинності інтерпретацій як метод осмислення літератури: стимулювати дискусії, діалог, альтернативні бачення;
- поєднувати текстовий аналіз із медіаінтерпретаціями (екранізації, театральні постановки, графічні версії), розкриваючи різні способи «бачення» тексту;
- розвивати рефлексивність у читанні – усвідомлення того, як інтерпретатор/-ка (учень / учениця) конструює сенс залежно від власного контексту й цінностей.

2. Особливості предмета, методи й технології навчання.

Особливістю Програми є орієнтація на множинність інтерпретацій як цінність і метод. Учні мають змогу опрацьовувати тексти у читацькій спільноті, дискутувати, пропонувати гіпотези, перевіряти їх через текст, формулювати власні позиції, шукати підтвердження або заперечення в художньому матеріалі. Програма передбачає також дослідницький компонент – учні навчаються ставити запитання до тексту, обирати власні траєкторії аналізу, використовувати різні інструменти осмислення.

Перелік видів навчальної діяльності в основній частині Програми структуровано з урахуванням таксономії педагогічних цілей у пізнавальній сфері (Б. Блум, 2001). Для кожного блоку запропоновані види діяльності охоплюють шість пізнавальних рівнів – від запам'ятовування до творення; цей перелік є орієнтовним: учитель/-ка може змінювати його відповідно до освітньої ситуації, потреб учнівства та профілю закладу освіти.

Серед основних методів навчання:

- аналітичне і проблемне читання;
- літературознавчі дискусії та сократівські бесіди;
- інтерпретативні семінари;
- творчі письмові практики (есеїстика, рефлексивне письмо тощо);
- проєктна діяльність;
- робота в групах і парах;
- створення мультимодальних продуктів на основі прочитаного тексту (буктрейлери, постери, сторітелінг, подкасти, графічні наративи тощо).

Окрему увагу під час опанування курсу варто приділити стратегіям читацької рефлексії, розвитку читацького смаку й естетичної чутливості, умінню критично ставитися до інформації, застосовувати принципи академічної доброчесності.

3. Орієнтовні ресурси й матеріали.

Для ефективної реалізації Програми рекомендовано використовувати:

- друковані та цифрові версії художніх текстів, передбачених Програмою;
- антології української літератури від найдавніших часів до сьогодення, видання критики та літературознавчих матеріалів;
- інтерактивні платформи для створення мультимедійних продуктів (Canva, Padlet, Genially, Miro, Mentimeter тощо);
- приклади інтерпретацій текстів – академічні, публіцистичні, мистецькі, сценічні, кінематографічні;
- рефлексивні шаблони для письма, таблиці, візуальні органайзери (наприклад, «3 запитання до тексту», «теза – аргумент – приклад» й ін.);

- мультимодальні матеріали – ілюстрації, фрагменти вистав, відеоесе, буктрейлери, авторські читання, художні та документальні фільми.

У межах Програми можливе використання такого обладнання:

- мультимедійний проєктор або інтерактивна панель;
- роздаткові друковані або електронні тексти;
- засоби для створення візуальних матеріалів (фліпчарти, маркери, дошки);
- мобільні пристрої / ноутбуки / планшети (із доступом до інтернету) для групової роботи в цифрових середовищах.

4. Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти.

Орієнтирами для оцінювання в Програмі є очікувані результати навчання, наведені в першому стовпці таблиці основної частини. Основними видами оцінювання результатів навчання учнів / учениць є формувальне, поточне, підсумкове (тематичне, семестрове, річне) оцінювання, державна підсумкова атестація.

Формувальне оцінювання має на меті вибудовувати індивідуальну освітню траєкторію учнівства; відстежувати навчальний прогрес; вчасно виявляти проблеми та вживати заходів для коригування індивідуальної траєкторії й методів навчання відповідно до потреб; формувати впевненість у власних силах, мотивацію на досягнення та зацікавленість у навчанні.

Підсумкове оцінювання має на меті встановити відповідність очікуваних і реальних результатів навчання.

Оцінювання результатів навчання здійснюють за допомогою різних методів, вибір яких зумовлений особливостями конкретного класу, із застосуванням різних способів і засобів:

- усного опитування (індивідуальне, групове, фронтальне);
- письмових завдань (есе, контрольні роботи, читацькі щоденники, тематичні твори, тестування);
- практичних завдань і навчальних проєктів, зокрема дослідницьких практикумів та читацьких конференцій;
- завдань із використанням ІТ (онлайн-тести, презентації, мультимедійні продукти);
- самооцінювання й взаємооцінювання (зокрема рецензування есе одне одного);
- комплексного оцінювання, що поєднує різні способи й засоби.

Для здійснення оцінювання вчитель / учителька може також використовувати такі інструменти, як рубрики, шкали, щоденник спостережень, портфоліо тощо. Кожен блок основної частини Програми містить перелік видів навчальної діяльності, що може бути основою для розроблення критеріїв оцінювання у відповідній навчальній програмі.

5. Список використаних і рекомендованих джерел.

1. Агеєва В. Апологія модерну: обрис ХХ віку: статті та есеї. – Київ: Грані-Т, 2011. – 408 с.
2. Агеєва В. Візерунок на камені. Микола Бажан: життєпис (не)радянського поета. – Львів: Видавництво Старого Лева, 2018. – 384 с.
3. Агеєва В. Дороги й середохрестя: есеї. – Львів: Видавництво Старого Лева, 2016. – 352 с.
4. Агеєва В. Жіночий простір: Феміністичний дискурс українського модернізму: монографія. – Київ: Факт, 2003. – 320 с. (та перевидання – Київ: ВСЛ, 2019).
5. Агеєва В. За лаштунками імперії: есеї про українсько-російські культурні відносини. – Київ: Віхола, 2021. – 360 с.
6. Агеєва В. Марсіани на Хрещатику. Літературний Київ ХХ століття. – Київ: Віхола, 2024 (перевид.). – 296 с.
7. Агеєва В. Мистецтво рівноваги. Максим Рильський і його час. – Київ: Віхола, 2023. – 392 с.
8. Агеєва В. Поетеса зламу століть. Творчість Лесі Українки в постмодерній інтерпретації: монографія. – Київ: Либідь, 1999. – 264 с.
9. Вільна Я. В., Хворостяний І. Г. Історія української літератури другої половини ХІХ століття: навч. посіб. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Київ: Київський університет, 2017. – 575 с.
10. Гундорова Т. Проявлення Слова: Дискурсія раннього українського модернізму. – Київ: Критика, 2009. – 447 с.
11. Державний стандарт профільної середньої освіти: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 25.07.2024 № 851.
12. Забужко О. Notre Dame d'Ukraine: Українка в конфлікті міфологій. – Київ: Комора, 2019. – 656 с.
13. Концептуальні засади реформування профільної середньої освіти (академічні ліцеї): затв. наказом Міністерства освіти і науки України від 10.10.2024 № 1451.
14. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. / авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. – Київ: ВЦ «Академія», 2007.
15. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі: монографія. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Київ: Либідь, 1999. – 447 с.
16. Про освіту: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2017. – № 38–39. – Ст. 380.
17. Про повну загальну середню освіту: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2020. – № 31. – Ст. 226.
18. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р (із змінами, внесеними розпорядженням КМУ від 22.08.2018 № 592-р).

19. Розробляємо модельну навчальну / навчальну програму: інструктивно-методичні рекомендації для авторів модельних навчальних / навчальних програм з навчальних предметів / інтегрованих курсів / Український інститут розвитку освіти. – Київ, 2025.
20. Семків Р. Пригоди української літератури (від романтизму до постмодернізму). – Київ: Наш формат, 2024. – 288 с.
21. Семків Р. Як писали класики: поради, перевірені часом. – Київ: Rabulum, 2019. – 224 с.
22. Семків Р. Як читати класиків. – Київ: Rabulum, 2018. – 240 с.
23. Семків Р. Як читати українських класиків. – Київ: Rabulum, 2021. – 256 с.
24. Типова освітня програма для 10–12 класів закладів загальної середньої освіти, що забезпечують здобуття профільної середньої освіти за академічним спрямуванням: затв. наказом Міністерства освіти і науки України від 26.05.2025 № 765 (зі змінами).